

VESTNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

Razširjena seja OK ZKS

ZBORI VOLIVCEV

odraz delavnosti političnih aktivov

Na razširjeni seji okrajnega komiteja so v ponedeljek razpravljali o zborih volivcev ter o pripravah za udeležbo pomurske mladine pri gradnji avtoceste Ljubljana—Zagreb.

O poteku zborov volivcev so poročali sekretarji občinskih komitejev. Zbori so potekali v glavnem zadovoljivo. Pomanjkljivi so bili le tam, kjer se politični aktivji niso dovolj zavedali svojih dolžnosti. Posamezni poročevalci so skoraj soglasno potrdili, da je uspešen potek zborov volivcev pripisati med drugim tudi vaškim odborom SZDL, ki so bili zelo aktivni. Udeležba na zborih volivcev je bila zadovoljiva, predvsem v soboški občini. Nekoliko slabše glede udeležbe je bilo v lendavski občini. Tako so morali na primer v Dolnjem Lakošu sklicati zbor volivcev trikrat.

Tudi razprave na zborih volivcev so bile v nekaterih krajih precej živahne. Ponekod so

volivci želeli, da bi se udeležili zborov volivcev kandidati, kar pa je bilo zelo težko izvedljivo, saj so sklicali zbor volivcev hkrati v več krajih istega volilnega okraja.

Skoraj na vseh zborih voliv-

cev je bilo opaziti tokrat sorazmerno več žena kot običajno. To trditev je mogoče posplošiti za zbor volivcev v vsem Pomurju.

Sekretar okrajnega komiteja LMS L. Pleteršek je za tem po-

ročal o poteku priprav glede udeležbe naše mladine pri gradnji ceste Ljubljana—Zagreb. Doslej se je prijavilo predvideno število mladincev le v soboški občini, medtem ko je število prijavljenecv v ostalih občinah nekoliko pod predvidenim načrtom. Sodijo, da se bo v teh dneh do 28. februarja, ko bo odšla mladina na delovno akcijo, prijavilo zadostno število mladincev.

Na razširjeni seji okrajnega komiteja so razpravljali tudi o nekaterih organizacijskih vprašanjih ter o organizaciji predvolilnih zborovanj v Murški Soboti in v ostalih središčih okraja. Predvidevajo, da bo osrednje predvolilno zborovanje v M. Soboti 15. marca.

-jm

Izbrali so najboljše

V beltiški občini so zaključili zbor volivcev drugega sklica že 11. februarja. Na te zborove so se dobro pripravili; poprej so imeli v občinskem središču zbor aktivistov, kjer so se skupaj z občinskim odborom SZDL in predstavniki drugih političnih organizacij pogovorili o pripravah.

Vseh zborov drugega sklica je bilo v občini 44 in so bili povsod dobro obiskani. Največ ljudi je prišlo na zbor volivcev v Beltincih — nad 250, v Odrancih, Gančanih, Gornji Bistrici in Lipi.

Volivci so na svojih zborih potrdili predloge kandidacijskih konferenc: za zvezni zbor kandidature Ivana Krefta iz Ljubljane in Toneta Trudna, predsednika linitomerskega ObLO, za republiški zbor kandidature Ivana Horvata, sekretarja OK ZKS M. Soboti, za zvezni zbor proizvajalcev (kmetijska skupina) kandidature Franca Lubeja iz Celja, za republiški zbor proizvajalcev (kmetijska skupina) na kandidaturi Stefana Antaliča, predsednika OZZ

Murska Soboti, in Franca Novaka iz Jeruzalema.

Na zborih so volivci živahno razpravljali o problemih svojih krajev; v Beltincih o potrebnem asfaltiranju republiške ceste Murska Soboti—Lendava, ki je v slabem stanju, promet pa vedno bolj narašča. Volivci so menili, da bi naj pri asfaltiranju te ceste največ prispevalo lendavsko podjetje »Nafta«, ki jo s svojimi težkimi kamioni tudi najbolj uporabljata. V Doležovju in Izakovcih so volivci razpravljali o prepotrebni gradnji železniške postaje v Doležovju. O tem že razpravljajo volivci iz bližnjih vasi več let. Prav tako bo treba dograditi zadrudne domove, ki še vedno niso v takim stanju, da bi lahko služili svojemu namenu. V Odrancih so volivci izrazili željo, naj bi jih poslanci večkrat obiskali. V Lipi pa so kmetije še posebno zaskrbljeni; vskladščene imajo okrog 100 vagonov krompirja, katerega pa ne morejo prodati.

A. H.

GRADNJA „AVIOCESTE BRATSTVA IN ENOTNOSTI“ delo mlade generacije

Se kak teden, pa se bodo zbrale neke ob stari cesti med Ljubljano in Zagrebom številne brigade mladih ljudi. Najprej kratak odmor in že se bo zgubljala vesela pesem brigadirjev v brnenju strojev in mo-

no betonsko cestišče. Nova trasa se na nekaterih mestih močno oddalji od stare vijugaste ceste, zato pa bo nova magistrala skrajšala pot iz Ljubljane do Zagreba za nekaj deset kilometrov. Razumljivo, da

ska šola in velika preizkušnja za vso jugoslovansko mladino. Ker so tudi v Pomurju priprave za to veliko akcijo v polnem teku, smo postavili predsedniku OK LMS v Murški Soboti, tovarišu Ludviku Pleteršku nekaj vprašanj, ki bodo gotovo zanimiva tudi za naše bralce.

»Tovariš Pleteršek, ali nam lahko poveš, kako je sprejela kmečka in delavska mladina v Pomurju poziv za sodelovanje pri gradnji avtoceste?«

»Lahko rečem, da se je vaška mladina za delo na avtocesti zelo navdušila. Niti vpliv nazadnjaškega okolja, v katerem živi po nekoč naša podeželska mladina, ne vpliva bistveno na vse večje število prijav.«

»Koliko izmen pa se bo sploh zvrstilo v tej akciji?«

»Po republiškem planu bo sodelovalo v prvi izmeni, ki odide na delo 28. februarja, 120 brigadirjev iz vrst delavske mladine; v drugo izmeno, ki bo pričela z delom 1. julija bo vključenih 150 srednješolcev, vajencev in mladih učiteljev; 1. oktobra pa bo pri zaključnih delih sodelovalo 120 brigadirjev (Nadaljevanje na 3. strani)

torjev in pokanju min. Zvonki glas jekla bo odmeval po 77 kilometrov dolgem cestišču že od 1. marca dalje. Tam, kjer so danes še polja, gozdovi, stunge rek in potokov, bomo lahko že na jesen občudovali moder-

bo to velika pridobitev za naše gospodarstvo, za mednarodni promet in za turizem sploh.

Ko bo preteklo nekaj let, bo betonski trak bratstva in enotnosti povezal Ljubljano z Djevdjelijo. To bo resnična življenj-

Zadnje dni smo že menili, da se je zima poslovala od nas; meteorologom, ki so napovedovali drugače, skorajda nismo verjeli. Prav pustni torek, ko nas je že zgodaj zjutraj presenetila precej debela snežna odeja, nas je prepričal, da je zima tudi letos muhasta in se nikakor noče kar tako zlepa posloviti. Sicer pa: bolje prej kot pozneje — pravijo naši kmetovalci in radi jim verjamemo

Na sliki: Zimska idila
(Foto: Stefan Vilar)

FRANC ŠEBJANIČ, kandidat 8. volilnega okraja za republiški zbor

NIČ PRAZNIH OBLJUB

VPRAŠANJE: Kaj bi nam lahko povedali o problematiki in predvolilni dejavnosti v vašem volilnem okolišu?

ODGOVOR: Mimo nekaterih temeljnih problemov martjanske občine — to je n. pr. vprašanje cest, organizacije zdravstvene službe, gmočnih osnov šolstva itd. — ki so objektivne narave, bi glede na lastne ugotovitve z zborov volivcev in drugih sestankov toplot hotel opozoriti predvsem na takomnomenovani subjektivni činitelj na področju politične in sploh javne dejavnosti. Nanj prepogosto pozabljamo. Z dru-

gimi besedami — smatram, da je treba prekiniti s slehernim birokratsko-frazerskim odnosom do volivcev. Glede na splošni pozitiven gospodarski razvoj naše dežele in glede na

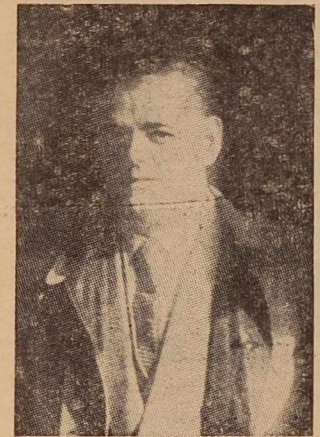
JOŠKO SLAVIČ, kandidat 2. volilnega okraja za republiški zbor:

IZKORISTITI VSE MOŽNOSTI

VPRAŠANJE: Kateri so najbolj pereči gospodarski problemi Pomurja z ozirom na splošni družbeno gospodarski razvoj?

ODGOVOR: Eden glavnih problemov je premajhna produktivnost, katere vzrok je v majhni kmečki posesti oziroma v prenaseljenosti. Pri drobni kmečki posesti s še tako pridnim delom ne moremo doseči kaj več. Industrije, ki bi zapo-

slila odvišne kmetijske delavce, je zelo malo, pa še tu niso izkoriščene vse možnosti. Da bi to pomanjkljivost odpravili, se posamezni kolektivi v zadnjem času zelo trudijo, da bi povečali zmogljivost industrijskih obrtnih obratov. V teku je razširitev in racionalizacija opreknarn, kar bo dalo precej možnosti za zaposlitev. Predvsem se trudimo, da bi organizirali raz-

njnost socialistične prevzgoje in aktivizacije neposrednega proizvajalca, menim, da volivce ne sme biti samo volilna številka, temveč v prvi vrsti človek, ustvarjalec naše lepše bodočnosti z vsemi svojimi potrebami, lastnostmi itd. Eden najzanesljivejših mobilizatorjev pri njegovi podreditvi in dejavnosti za skupnost na se mi zdi vzpostavitev takega odnosa do njega, ki ga bodo izenačevali — pogosti stiki z njim, prikazovanje stvari v resnični luči in skupno iskanje rešitev za najbolj pereča vprašanja njegove vasi in občine. Prazne obljube in obeti so metanje peska v oči. Sicer pa bi želel, da se moji pozostni obiski volivcev ne bi omeili samo na čas pred volitvami in da bi se ob njih še neenkrat ustavilo pero Vasega reporterja...

Zbor volivcev v Radencih

Z dobro obiskanim zborom volivcev v Radencih so zaključili predvolilne sestanke v radgoneski občini. Zbora se je udeležil tudi zvezni poslanec Ivan Kreft. Prebivalci so ga toplot pozdravili. Tovariš Ivan Kreft je v svojem kratkem govoru omenil ureditev obmejnega prometa med Jugoslavijo in Avstrijo. Zatem so volivci potrdili kandidata, ki so bili sprejeti na kandidacijski konferenci. Za zvezni zbor je bil ponovno predlagan dosedanji poslanec Ivan Kreft in predsednik ObLO Ljutomer, Tone Truden, za republiški zbor pa sta bili potrjeni kandidatinji Levar Marija, strokovna učiteljica in inženir Milčič Marija, agronom na kmetijskem posestvu Crnci.

-ika

„Kdo zna več . . . ?“

Prva skupina soboške Gimnazije zmagovalac

V nedeljo je bila v Soboti zanimiva prireditev »Kdo zna več in kdo pozna bolje svojo domovino«. Tekmovanje je pripravil Okrajni komite LMS s pomočjo prireditelja osrednjeza tekmovalca: Radio-televizije Ljubljana, uredništva časopisa »Mladina«, Zveze prijateljev

mladine Slovenije in CK LMS. Nastopilo je šest skupin iz Lendave, Beltincev in M. Soboti. Zmagala je prva skupina soboške gimnazije in si tako pridobila pravico do nastopa na osrednjem republiškem tekmovalju, ki bo 22. februarja. Skupina iz Beltincev, druga sku-

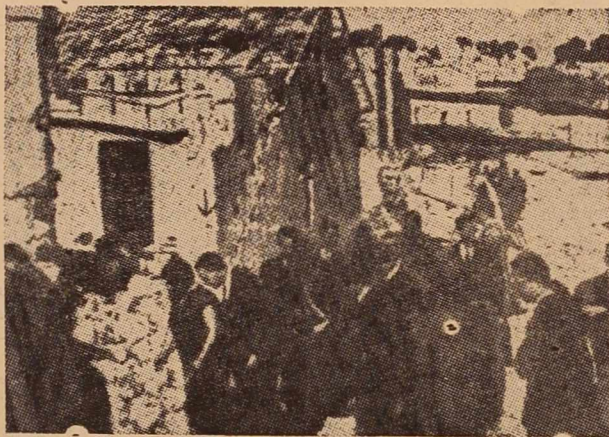
pina gimnazije, skupina ESS in lendavska skupina pa so dobile praktična darila soboških podjetij.

Pomurska mladina si še želi takih prireditev, saj je bila tokrat velika dvorana napolnjena do zadnjega kotička.

ZLOČIN

Francozi nadaljujejo s svojimi piratskimi dejanji, s katerimi so v zadnjih 14 dnevih že večkrat presenetili svetovno javnost. Nasilnemu ustavljanju jugoslovanske in poljske ladje se je pridružil nov zločin — letalski bombni napad na tuniško obmejno vas Sakijet-Sidi Jusef. Pri tem bombardiranju so francoski letalci pozročili 80 žrtev in porušili okrog 140 poslopij. Večje število otrok, mladine in ostalih prebivalcev je bilo težko ranjenih in se zdravijo v bolnišnicah. Kraj zločina so obiskali tudi diplomatski predstavniki in novinarji ter se prepričali, da so tuniška poročila bila realna. Razumljivo je, da bo to novo nasilno dejanje opliralo na nadaljnji razvoj odnosov med Parizom,

Tunisom in Rabatom. Tuniška vlada je takoj reagirala in izgnala okrog 15 francoskih družin ter zaplenila njihovo premoženje. Vsem francoskim vojakom v Tunisu so prepovedali izhod iz garnizij ter postavili okoli vojašnic barikade. V tuniških pristaniščih ne sme pristati nobena francoska ladja. Pred vladnim poslopjem v Tunisu so bile velike demonstracije, v katerih so prebivalci zahtevali takojšnji umik vseh francoskih čet in kaznovanje krivcev zločina. V Marseille se je moral vrniti odred francoske nehoti, ker ga niso pustili v Tunisu. V Tu-

Diplomatski predstavniki si ogledujejo bombardirano vas na tuniško-alžirski meji

NOVA FEDERACIJA

Poznavalce političnih razmer na Bliznini in Srednjem vzhodu ni presenetila ustanovitev iraško-jordanijske federacije. Po ustanovitvi Združenega arabskega države sta Irak in Jordanija pohitela, da bi čimprej ustanovila federacijo. Združenim Egiptu, Siriji in predvidena priključitev Jemena je posnela ustanovitve nove federacije. Iraški in jordanijski kralj sta podpisala sporazum o federaciji med obema deželama, ki predvideva skupno zunanjo in obrambno politiko, izenačen prostotni sistem in enake carinske predpise. Vskladili bodo tudi valute ter finančno in gospodarsko politiko. Egiptovski predsednik Naser je poslal iraškemu kralju poslanico, v kateri pozdravlja novo federacijo kot ukrep, ki bo prinesel k splošni arabski federaciji. Nova arabska federacija bo spreminjala svoj sedež vsakih šest mesecev. Obe deželi bosta ohranili notranji status, neodvisnost in suverenost na dosedanjem ozemlju, pa tudi dosedanj sistem upravljanja. Oba kralja bosta ohranila ustavno oblast v svojih rokah. Federacije posle bo vodila federalna vlada, ki ji bo načeloval iraški kralj. V njegovi odsotnosti bo posle prevzel jordanijski monarh. V primeru, da bi se federaciji pridružila še kaka druga država, bodo poglavari spremenili v skladu z novimi okoliščinami. Novo zakonodajno telo bo sestavljeno iz enakega števila poslancev obeh dežel. Ustanovljanje obeh arabskih federacij pa je močno vznemirilo Izrael, ki se ne čuti tako močnega, kot doslej. Izraelska vlada je še storila nekaj varnostnih ukrepov ter pripravila svojo armado. Američani so javno obsodili vsako umešavanje v arabske zadeve in podprli arabsko združevanje, čeprav tudi njim ni posebej všeč združevanje Iraka člana Bagdadskega pakta z drugimi državami. Ameriško zunanje ministrstvo je pohitelo in spomnilo iraške predstavnike, da pred letom 1960 po pogodbi ne morejo zapustiti Bagdadskega pakta. V kolikor bi se Irak zlezel umakniti iz te vojaške zveze, bi moral to sporočiti vnaprej šest mesecev vsem ostalim članicam organizacije.

nisu so prepovedali predstavo pariškega glasbenega ansambla. Francoska letala so mimo tega v zadnjih dneh večkrat kršila tuniški zračni prostor. V sputu so z zanimanjem pričakovali rezultate obravnave tega oprasanja v Varnostnem svetu, ki je obravnaval kot prvo točko tuniško pritožbo proti francoskemu napadu na vas Sakijet-Sidi Jusef, v drugi točki na francosko pritožbo zaradi pomoči, ki jo daje Tunis alžirskim upornikom. Ne glede na stališče Varnostnega sveta pa je zločin terjal miroлюбne človeške žrtve, ki jih nihče ne more obuditi. Kolonizatorska politika francoskih vodilnih krogov ne pozna šale ter ne izbire sredstev za uresničevanje svojih ciljev. Celotni otroci in ostali prebivalci majhnega kraja ob tuniško-alžirski meji niso bili parni pred francoskimi zračnimi pirati.

Teško je verjeti, da so francoski vojniki to akcijo opravili brez vednosti francoske vlade ter le na ukaz svojih generalov. Francija zaradi take politike izubliha na uveljavljanje med tiste zahodne države, ki so v svoji grabežljivi politiki pozabile na najosnovnejše človeško dostojanstvo. Prelita kri v Tunisu bo resno onozorilo vsem tistim, ki se še vedno ukvarjajo s podobnimi akcijami.

Tudi beltiško Prosvetno društvo je priredilo akademijo v počastitev Prešernovega praznika in uresničilo kulturni program skupno s šolsko mladino. Tokrat je prvič nastopil pod vodstvom tov. Gonze tudi beltiških instrumentalni kvintet. Zbrano občinstvo ga je pozdravilo s plaskanjem, upajmo pa, da bo v kratkem spet nastopil, saj se v Beltičih že pripravljamo na proslavljanje Dneva žen.

Naš zunanjepolitični pregled

JUGOSLOVANSKO-POLJSKA POGAJANJA

V Varšavi so bila jugoslovansko-poljska gospodarska pogajanja, na katerih so se sporazumeli o vseh vprašanih medsebojnega gospodarskega sodelovanja. Eden izmed osnovnih namenov varšavskih razgovorov je bila ustanovitev stalnega jugoslovansko-poljskega odbora za gospodarsko sodelovanje. Leta se bo ukvarjal s trgovinsko izmenjavo in z vsemi drugimi oblikami sodelovanja. Ta odbor ne bo merodajno odločal v imenu obeh vlad, temveč bo vsklajeval težnje obeh strani in predlagal ustrezne ukrepe. Te-

bo osredotočeno predvsem na industrijsko kooperacijo, ki bo docela ustrezala obema stranema. Hkrati so ugotovili, da je precej možnosti za skupni nastop na tretjih, zunanjih tržiščih. Razpravljali so tudi o razširitvi znanstveno-tehničnega sodelovanja. Konkretna vprašanja iz jugoslovansko-poljskega gospodarskega sodelovanja so obravnavale posebne mešane delovne skupine. Jugoslovansko delegacijo je vodil podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanovič, poljsko pa podpredsednik vlade Peter Jaroszewicz.

Smrt znanega francoskega komunista

V Parizu je umrl znan francoski komunist Marcel Cachin, ki je kot član Politbiroja CK

Pregled brezposlenosti v ZDA

Ameriški predsednik Eisenhower je pred dnevi presenetil svetovno javnost s podatki o naraščanju brezposlenosti v Združenih državah Amerike. V Ameriki so zaskrbljeni zaradi vedno večjega števila brezposelnih, ki so v veliki breme amerškemu gospodarstvu ter

KP Francije že od začetka tega stoletja posvetil svoje sile francoskemu delavskemu gibanju ter se pridružil Delavski stranki, prvi francoski marksistični organizaciji. Leta 1935 je bil kot prvi komunist izvoljen za senatorja. Od leta 1918 je bil odgovorni urednik »Humaniteja«, ki je postal leta 1920 glasilo KPF. Cachin je bil zadnja leta častni predsednik komunistične parlamentarne skupine. Pogreba se je udeležil tudi član Izvršnega komiteja ZKJ tov. Miha Marinko.

MILE KAZNI za nacistične zločince

V mestu Annsberg v Zahodni Nemčiji so zaključili sodno obravnavo proti šestim bivšim oficirjem in funkcionarjem SS. Obtožili so jih, da so leta 1945 ubili 208 tujih delavcev, žena in otrok. Čeprav so jim na obravnavi dokazali krivdo, so prejeli zelo mile kazni. Glavni ob-

BREZ NAPREDKA

Angleško-grški razgovori o Cipru so bili zaključeni brez vsakega večjega napredka o tem vprašanju. Pogajanja so se razbila zaradi britanske zahteve o razmestitvi turških čet na Cipru. Obveščeni diplomatski krogi zatrjujejo, da se stališča angleške in grške vlade med bivanjem zunanjega ministra Selwyna Lloyda niso zblížala. Politični opazovalci domnevajo, da se niso mogli sporazumeti, ko so obravnavali angleški predlog v zvezi s tristransko konferenco in o vprašanju oporišč Atlantskega pakta na Cipru.

toženec, bivši visok funkcionar SS Wezling je bil obsojen na pet let zopora, ker je ubil 151 ljudi. Drugi obtoženec, kapetan Klene, je bil obsojen na pol drugo leto zopora, ker je ubil 71 ljudi. Vsi obtoženci so se izgovarjali, da so ubijali ljudi na ukaz. Nekaj obtožencev je sodišče celo oprostilo. Nemška javnost graja tako mile obsodbe nacističnih klavcev. Prav tako ne more razumeti, da so v Zahodni Nemčiji izpustili zdravniška Gorgasa, ki je bil kot predstojnik nekega zdravstvenega zavoda neposredno odgovoren za smrt kakih 1000 ljudi. Leta 1947 so ga obsodili na smrt, pozneje pa pomilostili na dosmrtno ječo.

žšče sodelovanje bo na sodelovanju podjetij in gospodarskih panog obeh držav. Obe delegaciji sta ugotovili, da je bil dosedanji razvoj medsebojnih gospodarskih odnosov zelo urodin, da na še niso izkoristili vseh možnosti. Nadaljnje sodelovanje

Pomemben obisk

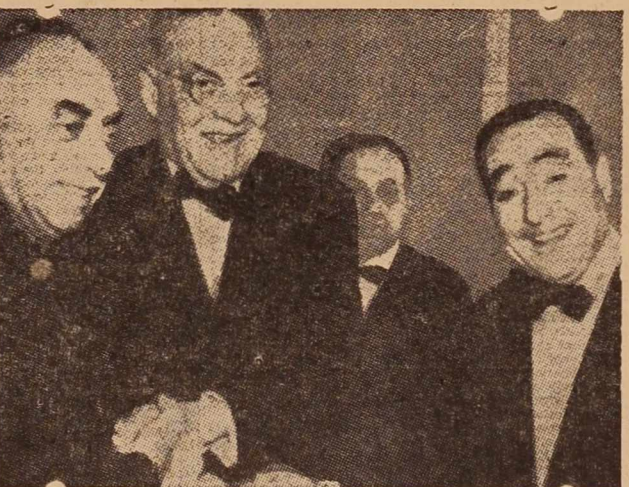
Delegacija Socialistične zveze Jugoslavije je vrnila obisk italijanski Socialistični stranki. V razgovorih sta obe delegaciji izmenjali poglede in se seznanili z vsemi vprašanji, ki so za obe strani zanimive. Glasilo stranke »Avanti« je v svojem

Srečanje Nehru-Ho Ši Minh

Predsednik Severnega Vietnamu Ho Ši Minh se je osem dni mudil v Indiji kot gost indijskega predsednika Nehruja. V skupnem uradnem poročilu o razgovorih obeh državnikov sta značilni predvsem dve stvari. Oba državnik sta opozorila svet na nevarnost tekmovalstva v atomskem in vodikovem oboroževanju ter obsodila rožlja-

državnikov Vzhoda in Zahoda na najvišji ravni, ker bi le na taki konferenci lahko učinkovito obravnavali probleme prenehanja atomskih poskusov in postopne razorožitve. Po njenem mnenju vojaške zveze zmanjšujejo neodvisnost dežel ter ogrožajo tudi njihov socialni in gospodarski napredek. V uradnem poročilu sta oba državnik posebej poudarila

napore za krepitev miru v razdeljenem Vietnamu, ki naj se združi na svobodnih volitvah v skladu z določbami ženevskega sporazuma. Jugoslavija toplo pozdravlja taka stališča, ki krepijo mir in zblížajo posamezne narode. Izjave naših najvišjih predstavnikov so identične s stališčem indijskega in vietnamskega predsednika.

Iraški in tuniški predsednik vlade v družbi z ameriškim zunanjim ministrom

uvodniku poudarilo, da bo ta obisk prispeval k nadaljnji krepi prijateljstva med obema partijama in skupnemu boju za socializem. Ta obisk sodi po mnenju lista v okvir pripravevanj italijanske Socialistične stranke, da bi bila v stalnih stikih s predstavniki delavskih partij vseh dežel.

nje z orožjem, hladno vojno in ustvarjanje vojaških zvez, ki še bolj povečujejo mednarodno napetost. Hkrati sta pokazala pot, kako premagati krizo v mednarodnih stikih in zagotoviti človeštvu mir. Oba državnik sta se zavzela za sestanek

Revija „Sodobna pisarna“ že redno izhaja

Priloge za izdajo so bile dolgočasne in naporne, združene z velikim in poštenim delom tako posameznikov kakor tudi pripravljalec odbora. Znano je, da naleti delo pri ustanavljanju in izdajanju takih revij na velike tehnične ovire in finančne težave, ki tudi pozneje, ko revija že izhaja, povsem ne prenehajo. Tako je bila pot od zamisli do izdaje prve številke res dolga in težavna. Nekaj zamude pri prvi številki je opravičljivo, saj razumemo začetne tiskarske in druge tehnične težave.

Pobuda za izdajo te revije je že pred več kot letom dni dalo vodstvo Administrativne šole v Ljubljani. Da bi šola sama izdajala tako revijo, je bilo nemogoče spričo finančnih in ostalih organizacijskih okoliščin. Mnenje, da bi bilo koristno objavljati članke s področja pisarniškega poslovanja, je ugodno sprejelo že lani uredništvo »Gospodarskega vestnika«. Temu listu je bila priložena posebna priloga, ki je obravnavala problematiko pisarniškega poslovanja. Ta priloga je vzbudila že tedaj veliko zanimanje, tako da so bili vsi izvodi povečane naklade takoj razprodani. To je bil prvi poskus, ki je dokazal, da je pri nas izredno veliko zanimanje za članke te vrste.

Zato je že takrat dozorel sklep, da se naj prične pripravljati za izdajo posebne revije v lepi opremi, ki bo obravnavala izključno tehniko pisarniškega poslovanja. Ker »Gospodarski vestnik« iz tehničnih razlogov ni mogel prevzeti izdajanje te revije, je sklenila to zamisel uredništvo Zveze stenografov in strojepiscev Slovenije. V njenem delovnem okviru se je za izdajo revije odločilo Ljubljansko društvo stenografov in strojepiscev; prevzelo je nase vse obveznosti izdajatelja, ki so velike in odgovorne.

Po navodilih upravnega odbora tega društva so imenovali poseben izdajateljski svet kot upravno-organizacijski organ, katerega predsednik je tov. Aleksander Grnjak, debetni stenograf pri Ljudski skupščini LRS. Odgovorno uredništvo je prevzel direktor Administrativne šole v Ljubljani tov. Drago Christof, ki je idejni oče te revije. Njegova zasluga je, da je ta revija prišla na sveto.

Prve objave v reviji so bile sprejete deloma z rezervo in dvomom v uspeh, češ, da si take strokovne revije težko utirajo pot, posebno še v Sloveniji, kjer je precej manjše področje za njeno uveljavljanje. Vendar pa je led prebit s trdnim in dobro voljo izdajateljskega odbora kljub vsem težavam. Revija je vzbudila izredno veliko zanimanje v naši javnosti, tudi izven meja Slovenije in že sedaj je dana pobuda, da bi jo tiskali tudi v srbskohrvatskem jeziku. Ker ima danes naša administracija izredno pomembno vlogo v naši socialistični graditvi, bo revija »Sodobna pisarna« tudi ustrezno priročnik za naše administrativno poslovanje in bo postal nepogrešljiv pripomoček slehernemu pisarniškemu uslužbencu in nameščencu.

V uvodnih prve številke, ki sta jih napisala predsednik Zveze stenografov in strojepiscev Slovenije Milan Meguša in odgovorni urednik Drago Christof, je povedano, kakšen je namen te revije: Več znanja in tehničnega napredka našemu administrativnemu kadru, pri tem pa tudi več srčne topline in vedrine v naši pisarni! Mi pa dodajamo: Reviji »Sodobna pisarna« iskreno želimo »Srečno pot« in »Na mnoga leta! Opravila naj svoje važno poslanstvo v vseh naših uradih, podjetjih in ustanovah!

FRANCE SIMIC

Spremembe v sistemu odobravanja potrošniških kreditov

»Uradni list FLRJ« je objavil pred kratkim navodilo za izvajanje Uredbe o dajanju potrošniških kreditov delavcem, uslužbencem in drugim. Gre za predpise Narodne banke, ki jih je izdala v soglasju z državnim tajništvom za finančne posle FLRJ. Tudi v prihodnje bodo lahko dobile potrošniške kredite osebe v stalnem delovnem razmerju in to največ do ene petine njihovega skupnega zaslužka ali plače v času, v katerem je treba kredit vrniti, upokoenci in invalidi do petine skupne pokojnine oziroma invalidnine, itd. Torej bo po novih predpisih moč dobiti potrošniški kredit za nakup industrijskega blaga za dobo treh let za nakup

pohištva in glasbil, če višina kredita presega znesek petih mesečnih prisilnih prejemkov. Če pa je kredit višji kot doomesečni prejemki, ga je treba vrniti v dveh letih, večjal pa bo za nakup pohištva, glasbil, radijskih sprejemnikov, motociklov, biciklov, lovskih pušk, šivalnih in pisalnih strojev, peči in štedilnikov oseh vrst, električnih aparatov za gospodinjstvo (hladilnikov, itd.), kuhinjskega pribora, stenskih ur, lestencev, preprog, blazin in odej, sportnih in turističnih čolnov ter umetniških slik in kipov. V dveh letih bo treba vrniti tudi kredite za nakup gradbenih, sanitarnih, vodovodnih in elektroinstalaterskih potreb-

ščin. Kredite za nakup tkanin za moške obleke in plašče ter volnenih tkanin za ženske obleke in plašče, za narejeno obleko, zavese, blago za tapetiranje pohištva, porcelan in votlo steklo bo moč dobiti na deset mesecev. Ob dodelitvi potrošniškega kredita bo treba plačati v gotovini najmanj 20 odst. odobrenega zneska za nakup volnenih tkanin za moške obleke in plašče ter volnenih tkanin za ženske obleke in plašče. Za nakup ostalega industrijskega blaga pa bo treba plačati najmanj 10 odst. od zneska odobrenega kredita. Navedene spremembe so pri nakupu tekstilnega blaga na potrošniški kredit. Po novih

predpisih bo s posojilom moč kupiti le izdelane obleke, volnene tkanine za moške obleke in plašče, zavese in tkanine za pohištvo. Nasprotno pa je bilo moč prej kupiti vse vrste tekstilnega blaga in obutve. Pomembna novost je tudi rok odplačila — deset mesecev, kar pomeni, da bodo odobrali te kredite le v višini dvomesečne plače. Poiasnilo Narodne banke pravi, da so bile te spremembe potrebne zaradi tega, ker so zadolžitve potrošniških naročalcev hitreje kot hranilne vloge. Zato so poostri nekateri predpisi, ki naj bi oplovali tudi na pravilnejšo usmerjanje potrošniških posojil, predvsem za nakup blaga trajnejše vrednosti.

OPOZORILO

Obveščamo, da bomo obvestila in male oglase objavili v »Pomurskem vestniku« takrat, ko bo vplačan tudi znesek za objavo.

Podjetja in ustanove pa morajo ob naročilu predati naročilnico podjetja.

Uprava

Boljši delovni pogoji za sezonske delavce

Svet za delo pri OLO Murska Sobota je pred nedavnim sklical sestanek brigadirjev, ki vodijo sezonske delavce na kmetijska posestva v naše žitrodne kraje. Na sestanku, ki ga je vodil tovariš Ivan Štitar, udeležila sta se tudi sekretar OK ZKS Murska Sobota Ivan Horvat in predsednik OLO Rudi Čečnovič, so temeljito načeli vprašanje o uveljavljanju pravic sezonskih delavcev. Ker gre za 21 posestev, ki bodo lahko sprejela okrog 3500 kmetijskih delavcev, se bodo brigadirji takoj povezali s komunari in s Posvetovalnico za delo.

V želji, da bi bili delovni pogoji za naše sezonske delavce čim bolj ugodni, bo treba spremeniti nekatere delovne pogoje. Gre predvsem za naprejevanje z živili, ki naj bi jih delodajalec nudil po svoji lastni ceni. Naiveč dopolnitev zahteva pogodba, sklenjena s kmetijskim posestvom Karadinovo. Nadalje bo treba vnesti v delovne pogodbe določila o sodelovanju sezonskih delavcev v

delavskem samoupravljanju. Le tako se ne bodo ponovili primeri nerednega plačevanja, zlorab in samovoljnega postavljanja različnih tarifnih postavk za isto delo, kot se je zgodilo lanske leto na kmetijskem posestvu Širine. Skladno z novimi določili bodo sezonski delavci skupno z vodstvi posestev odločili o delitvi dobička, kar je z nekaterimi delodajalci sicer že urejeno.

Da bo rešitev tega vprašanja popolna, bo treba pogodbe iz leta v leto dopolnjevati in jih vsklajati z novimi zakonskimi predpisi o delovnih razmerjih. V letošnjih pogodbah pa naj bo delitev dohodkov gospodarskih organizacij.

Na seji so razpravljali tudi o higienski ureditvi stanovanjskih in sanitarnih prostorov. Grajali so predvsem vodstvo velikega posestva kombinata v Belju, ki to osnovno potrebo že dlje časa zanemarija.

Ob koncu seje je tovariš Ivan Horvat še enkrat poudaril važnost doslednega sklepanja delovnih pogojev. Sleherno pomanjkljivost, ki bi omejevala osnovne pravice delavcev, je treba odpraviti že takoj v začetku. V nobenem slučaju pa ne smemo zanemarjati mladine. Omogočiti ji je treba zadostno kulturno izživiljanje in izobraževanje. Okrajno politično vodstvo bo v kratkem priredilo več predavanj za sezonske delavce, kjer se bodo lahko podrobneje seznanili z našo gospodarsko zakonodajo. Uroštevana pa bo tudi želja delavcev, da naj jih večkrat obišče delegacije na samih delovnih mestih, kar spodbudno vpliva na sodelovanje med delavci in delodajalci.

Da bi čimprej odpravili vse nakazane težave, bo dalo naše politično vodstvo pobudo za podobno konferenco v Osijeku ali v Novem Sadu. Brez dvoma bodo rezultati vzajemnega sodelovanja v težnji za izboljšanjem delovnih in materialnih pogojev naših sezonskih delavcev vidni že letos.

Feri

Elektrika tudi v Gaberskem kotu

Pred dnevi je bil pravi praznik v vaseh gaberskega kota. Vaščani Gor. Lakoša, Gaberja in Kapce so si v zadnjih letih mnogo prizadevali in tudi marsikaj žrtvovali, da so lahko naposled odstranili smrdljive petrolejke. Sedaj jih je elektrika toliko bolj osrečila.

Ob otvoritvenih slovesnostih so v vseh vaseh priredili krajše kulturne programe. Med prebivalce so prišli tudi občinski predstavniki in se z njimi pomenili o novih gospodarskih načrtih. V Gaberskem kotu imajo ljudje mnogo smisla za napredek, treba jim je samo pomagati in svetovati.

Mnogi vaščani v teh krajih so že preli, ko je prvič zasvetila električna luč, mislili na kulturno razvedrilo, zato se je z električno lučjo ozlaslo tudi okrog 50 novih radijskih sprejemnikov.

SZDL - gibalna sila v mestu in na podeželju

V občini Murska Sobota so vse osnovne organizacije SZDL končale svoje redne občne zbornice. Iz poročil je razvidno, da so prejšnji upravni odbori svoje delo v redu opravljali. Zato ni težko ugotoviti, da so osnovne organizacije danes je kos svojim nalogam in da so zares gibalna sila v mestu in na podeželju.

Razveseljivo je dejstvo, da člani na svojih sestankih tudi kritično presojujejo vprašanja s področja družbenega samoupravljanja, komunalne dejavnosti itd. Ni dvoma, da je tak stik s prebivalstvom zelo koristen, saj bodo Občinski ljudski odbori na sejah svojih svetov in komisij ponovno razpravljali o nakazanih problemih.

Pomen živahnih predvolilnih sestankov pa izgublja nekaj

(Nadaljevanje s 1. strani) jev iz vrst kmečke mladine — in to bo hkrati naša tretja brigada.

»Ali bo kakšna bistvena razlika med to in prejšnjimi mladinskimi akcijami?«

»Da. Lahko rečem, da bodo pogoji za delo neprimerno boljše kot so bili doslej. Ob udobnem bivanju bo imela mladina vse potrebno, da se bo kulturno izživiljala, zabavala in izobraževala. Med številnimi tečajji, ki jih bo mladina deležna, bodo tudi traktorski in tehnični tečajji. Za naše sezonske delavce bo to naravnost sijajna prilika, da si pridobijo kvalifikacije. Vsakdo bo dobil tudi čevlje in delovno obleko, ob dobri prehrani pa bo imel zagotovljene tudi vse druge dobre življenjske pogoje. Omenim naj še to, da prirejanje v vseh večjih centrih seminarje za okrajne štabe, kjer se bodo mladinski voditelji podrobneje seznanili z nalogami organizacijskega in tehničnega značaja. Tak tečaj bo te dni v Mariboru.«

Naj nas ti odgovori zaenkrat zadovoljijo. Tudi mi želimo brigadirjem pri njihovem gibalnem delu obilo uspeha. Predpričan smo, da bo jugoslovanska mladina izpolnila tudi to nalogo, njen bratski podvig pa bo spremljal ves svet s simpatijami in občudovanjem.

svoje vrednosti zaradi nizkega odstotka članstva. Teško je razumeti, da je v mestu komaj 65 odstotkov volilnih upravičencev članov SZDL. Prav zato so si novi odbori zadali nalogo, da bodo tekom leta zvišali število članstva.

Tudi na podeželju so bili občni zbori zelo živahni. Se bolj so razgibali dejavnost raznih organizacij in društev, marsikje pa so razpravljali tudi o kmetijstvu, trgovini in komunalni dejavnosti. Zelo so se izkazali v Bokračih, kjer so v lanskem letu izsušili 5 ha zemljišča, osnovne organizacije pa so pomagale tudi pri akcijah za izboljšanje zdravstvenih razmer, ki jih je organiziral Rdeči križ.

Vendar tudi na podeželju ne moremo biti zadovoljni s številom vključenih članov. Nerazumljivo nam je, zakaj je v nekaterih osnovnih organizacijah, kot na primer v Mačkovicah — nad 50 odstotkov včlanjenih vaščanov, dočim je v Poznanovcih, Zenkovicah in drugod samo okrog 10 odstotkov volilnih upravičencev članov SZDL. Kaže, da je v pretežni meri odstotek članov merilo aktivnosti upravnih odborov, nani pa vpliva seveda tudi razgledanost prebivalstva, ki tudi ni povsod enaka.

Jože Velnar

Radgonsko vinogradniško gospodarstvo skrbi za kader

Da bi izboljšali kakovost dela, je organiziralo radgonsko Vinogradniško gospodarstvo dva tečaja za kvalifikacijo svojih delavcev. Prvi tečaj je namenjen tistim delavcem, ki bi si radi pridobili popolno kvalifikacijo za svoje strokovno delo, drugi tečaj na obiskujejo delavci, ki bi si radi pridobili vsaj polkvalifikacijo.

Tečaj za višjo stopnjo obiskuje 52 delavcev, med njimi je tudi več

Prva MDB za avtostrado

Zadnje nedeljo je bilo v Soboti posvetovanje predsednikov in sekretarjev občinskih komisijev LMS. Na posvetovanju, katerega se je udeležil tudi komandant republiškega štaba Jo-

delavk. Taki tečajji so v Gornji Radgoni, Polčan in Črešnjevcih z Jančevim vrhom. Pogoj za sprejem je 10 let dela v vinogradu in starost nad 40 let. Ti tečajniki imajo le strokovne predmete, največ predavanj je iz vinogradništva.

Mlajši pa obiskujejo tečaj za polkvalificirane delavce, ki se bodo lahko kasneje popolnoma kvalificirali. Ti tečajniki imajo poleg stro-

kovnih predmetov še pouk slovenske in matematike. Mnogo takih tečajnikov je končalo kmetijsko-gospodarsko šolo, kar jim pride zelo prav v tem tečaju. Med mladih ljudi je 52 in so med njimi tudi dekleta.

V bodoče bo Vinogradniško gospodarstvo v Gornji Radgoni zaposlilo pri strokovnih delih le tiste delavce, ki bodo končali tečaj in bo tako delo tudi boljše plačano (rez, cepljenje, pletev).

Zanimanje delavcev za oba tečaja je precejšnje, posebno vnosi so starejši delavci, ki kar tekmujejo z mlajšimi.

Tečaj vodi tov. Kovač, kmetijski tehnik, pomaga pa mu tov. Medvedšek, ki je tudi zaposlen na gospodarstvu kot kmetijski tehnik.

Naša anketa — Naša anketa — Naša anketa — Naša anketa — Naša anketa — Naša anketa

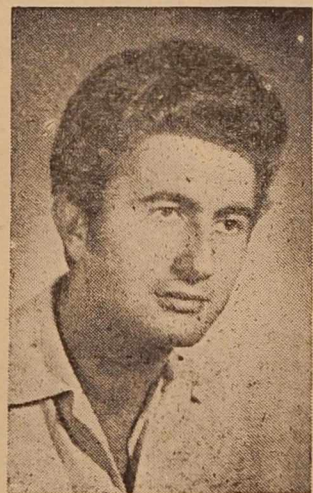
Kako koristite svoj prosti čas?

To vprašanje smo zastavili že mnogim našim bralcem, različnih poklicev. Namen ankete je, da damo majhen prispevek k aktualnemu vprašanju o delu posameznikov v prostem času. Pri naši anketi kljub temu, da to do neke mere ni najbolj primerno, poskušamo izbrati anketirance tako, da bomo ob koncu povezali nekatere ugotovitve in jih smeli s precejšnjim odstotkom realnosti tudi posplošiti. Že danes, ob začetku ankete, pa moramo opozoriti na nekatera bistvena vprašanja, to je: vprašanje prostega časa žena, vprašanje samoizobraževanja, vprašanje intelektualcev na podeželju in v naših mestih, vprašanje mladine itd. Če bo zbrano gradivo, kot zaključki ankete, s pridom služilo tudi širši javnosti, pri tem mislimo na Socialistično zvezo, »Svobode« itd., bo zadostilo svojemu namenu.

Za začetek objavljamo odgovore uslužbenke, ki ima večjo družino in živi v mestu, učitelja, ki živi na podeželju, delavca, ki živi na podeželju, mlajše uslužbenke, ki živi v mestu, in uslužbenca, ki živi v mestu.

Milan Horvat, učitelj, Melinci:

»Poučujem ves dan, zato imam zelo malo prostega časa. Z ženo hodim najraje k Muri na sprehode, lovim ribe ali pa grem na lov. Tako se vsak dan vsaj malo odpočijem po celodnevem delu v šoli. Ob večerih berem in študiram, ker je študij zelo potreben, če hočem biti sodoben, napreden učitelj. Mnogo prostega časa tre na račun sestankov, kjer moram biti poleg vsega ostalega še — zapisničar, funkcionar, aktivist, itd.

Želim si več kulturnega razvedrila: kino, gledališče, kar zelo pogrešam na deželi, več bi si želel udeleževati se tudi v športu.

Marica Brunec, uslužbenka, M. Sobota:

»Čas, ki mi preostane po osemurnem delu v pisarni, moram zelo preračunano izkoristiti, saj terja pet zdravih otrok od matere zelo mnogo.

Ko pridem iz službe, moram poslušati najprej »dnevne novice«: sin, ki hodi v osnovno šolo (vsestranski športnik: smučar, drsalec, plavalec, tekač in včasih tudi — pretepač), je razbil n. pr. lestenev v sobi. Kar s fračo s ceste. Najmlajša hčerka, ki obiskuje otroški vrtec, se je obesila na bodočo žico in si razparala nove hlače. Sestošolka v gimnaziji je pisala matematično nalogo nezadostno. Hčerka, ki naj bi pripravila kosilo, je odšla na sprehod. Sin, ki je v šoli v Ljubljani, je »spadel...«. Te novice se vrste iz dneva v dan. Jaz, mati, pa moram biti sodnica, tolažnica in svetovalka.

Po teh »novicah« v naglici preberem časopise, nato pa se prične pranje, likanje, šivanje in krojenje. Ne mine dan, da ne bi bil kateri od otrok strgan. Seveda, tudi tukaj ni miru: sinu bi morala pomagati pri domači nalogi, hčerka me sprašuje, kaj je to »huberteta« (v zvezi ima namreč narobe napisano besedo »spuberteta«) itd. Zatem se vrne s potepanja

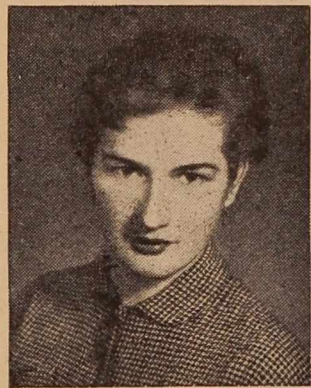
na mlajši in energično zahteva: »Mama, lačen!«

Kadar otroci niso prezaposleni, igramo družabne igre ali pa zadojemo. Seveda, za tem pride že spet skrb za naslednji dan in to gre kot »perpetuum mobile«.

Če je le mogoče, grem v kino ali na kulturno prireditve, razvedrim se tudi pri partiji taroka. Razumljivo, da željno čakam na dan, ko mi ni treba iti v službo. Takrat nekoliko svobodneje zadiham, se odpočijem, čitam, redno grem z otroci na sprehod.

Hilda Geder, uslužbenka, Murska Sobota:

»V prostem času najraje berem knjige, sem namreč redna obiskovalka soboške knjižnice. Rada grem tudi v kino, rada rešujem križanke. Berem naj-

raje zgodovinske romane in potopise. Seveda, redno prebiram tudi časopise: TT, Slovenskega poročevalca in Pomurski vestnik, med revijami pa FILM in »Našo ženo«, ki jo imam tudi naročeno.«

Torej, večino prostega časa za branje!

Vili Smodiš, uslužbenec, Ljutomer.

»Prosti čas izkoristim tako: preberem časopise, opravljam vsa težja dela v gospodinjstvu,

ker sva z ženo oba zaposlena, enkrat tedensko grem v kino, precej prostega časa posvetim vzgoji otroka, če le utegnem.

grem tudi k staršem, da jim kaj pomorem.

Če bi mel več prostega časa — delam v različnih organizacijah — bi prebral več strokovnih in leposlovnih knjig.«

Grah Anton, kmet, delavec, Grad:

Tov. Antona Graha sem našel na kmetijskem gospodarstvu pri Gradu. Tam tudi stanuje in je konjar. V takšni službi je pri kmetijskih gospodarstvih že čez 22 let in je »recci« časa živel v Banatu. Star je 54 let in še vedno življen kot mladenič. Vprašanje ga ni iznenadilo. Od-

govoril je kratko: »Urejam hišico, ki sem jo nedavno kupil z nekaj ari, ki so moj vrt. Poredko grem v kino in tu in tam k ženinih sorodnikom v Banat, seveda ob dopustih.«

Partizanskih sirot ni

Pri službenem dopisovanju in osebnih razgovorih se je že nekako udomačil naziv: partizansko sirote, enostranske ali obojestranske partizanske ali vojne sirote itd. Te nazive uporabljamo doma vsi (tudi pisec tega sestavka), čeprav so nepravilni. V naši socialistični družbeni ureditvi, kjer so proizvodna sredstva družbena lastnina in jih v imenu družbe upravljajo delovni kolektivi, ni in ne more biti partizanskih sirot. Končno pa bi bilo tudi žalostno, če bi preživeli stari borci, politični aktivisti in vsi oni, ki so kakorkoli sodelovali v NOB, dopustili, da otroci padlih sobojnikov res postanejo sirote...

V Pomurju je okrog 250 otrok padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja; od tega je 75 otrok padlih borcev, 20 pa jih je, ki so v minuli vojni izgubili oba roditelja. Podatki pa še niso popolni. Občinski odbori so pred kratkim imenovali posebne komisije, ki bodo popisale vse otroke padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja, pozanimale pa se bodo tudi za to, kako ti otroci živijo, gmotno in socialno, kakšen je odnos skrbnikov do njih itd.

V prihodnosti bo treba zlasti skrbeti za otroke žrtev fašističnega nasilja, kajti otroci padlih borcev so že zaščiteni po zakonu o vojaških vojnih invalidih in so jim zagotovljene tudi štipendije.

Iz terena dobivamo razveseljiva poročila, ki govore o skrbi za te otroke. Soboški ObLO je prispeval 200.000 dinarjev prokuratorskih sredstev in bogato obdaril otroke za Novo leto. V beltiški občini ni bilo do sedaj nobenih problemov zastran ští-

pendiranja otrok padlih borcev, kar je predvsem zasloga bivšega predsednika ObLO, prepričani pa smo, da bo tako delovalo tudi novo občinsko vodstvo.

Za otroke, ki so v vojni izgubili očeta in mater, je Glavni odbor ZB nakazal 100 tisočakov, prav toliko pa je pritraknjal Okrajni odbor in če upoštevamo še vsote, ki so jih v ta namen prispevale občine, lahko trdimo, da se je očitno izboljšalo materialno stanje teh otrok. Pa tudi osnovne organizacije in občinski odbori ZB so po svojih finančnih možnostih obdarovale otroke padlih žrtev fašističnega terorja in vojne vdove. Posebno priznanje si zaslužita osnovni organizaciji ZB v Ljutomeru in Gornji Radgoni, pa tudi druge, ki nenehno skrbijo za otroke, se zanimajo za njihovo materialno stanje, učne uspehe itd. Mnogi otroci so že ali pa še bodo dobili darilne pakete s potrebščinami, ki jih bodo lahko koristno uporabili.

J. Janež

Prešernova proslava v Radgoni

7. februarja zvečer je bila v radgonskem Domu kulture Prešernova proslava, katere se je udeležilo okrog 200 ljudi. Proslavo je pripravilo domače društvo »Svoboda«.

O življenju našega največjega pesnika je v pesniški obliki govorila učiteljica Beltramova, posamezne važnejše momente iz pesnikovega snovanja pa so med njenim govorom poudarjali drugi izvajalci s posebnimi točkami. Tako sta učenki osemletne šole recitali nekaj kraj-

ših Prešernovih značilnih pesmi, Uvod h krstu pri Savici, dva člana »Svobode« Sonete nesreče in Zdravljico, solistka Marija Posavčeva (znana že iz radijske oddaje »Pokajaj kaj znaš«) je mehko in ubrano zapela pesem o nezakonski materi, goznenca glasbene šole sta ob spremljavi klavirja zaigrala klarinet solo in violina solo dve manjši skladbi, radgonski oktet pa je zapel tri Prešernove pesmi: Slovo, Cvete dekletu rožmarin in Pod oknom.

NE BODO SELILI KOT LASTOVKE

Občina Grad je srce Goričkega. Problemi te občine se v bistvu ne razlikujejo od problemov v ostalih goriških okoliših. V tem delu Prekmurja živijo tudi desetčlanske družine na borem hektarju zemlje, ki se deli na gozd in obdelovalno zemljo. To je seveda povprečje. Ponekod je po deset družinskih članov na enem oralu, drugod je zopet na petih hektarjih en sam star človek. Povsod pa razpravljajo in razmišljajo o tem, kako naj se preživijo na tej zemlji, na tem siromaštvu. Donos pšenice je minimalen in se giblje okrog 12 q na ha, marsikje pa je tudi samo po 8 q in vendar vsi sejejo žita in še vse mogoče druge nerentabilne kulture, samo zato, ker so na to navajeni, ker se hočejo z domačim pridelkom preživljati in ker drugače skorajda ni mogoče z ozirom na transport in ostale činitele, med katerimi je tudi neopredeljeno delovanje kmetijskih združenj. Nasprotno od takšnih, ki majo malo zemlje in veliko otrok, pa so nekateri posamezniki, ki so ostali na večjih posestvih sami, zato ker so

GORIČANCI NAJ SE SPECIALIZIRAJO ZA SADJARSTVO — SADJARSTVO DAJE DVA IN POLKRAT VEČJI DOHODEK KOT POLJEDELSTVO — SADJARSTVO LAHKO ZAPOSILI VSO SEZONSKO DELOVNO SILO — GOSPODARSKO MOČ TREH OBCIN ZNATNO POVEČA ORGANIZIRANO SADJARSTVO — ENEGA NAJVEČJIH PROBLEMOV POMURJA REŠUJE SADJARSTVO — KOMPLEKSNI NAČRT ZA PREUSMERITEV GORIČKEGA GOSPODARSTVA K SADJARSTVU VKLJUČUJE TUDI PREDELOVALNO INDUSTRIJO — URESNIČENJE NAČRTA JE MOŽNO, OB SODELOVANJU VSEH, V DESETIH LETIH! — GOSPODARSTVENIKE VABIMO K RAZPRAVI!

manjkljivi povezanosti s problemi komune in pomanjkljivem sodelovanju v družbenem upravljanju in ostalih organih in organizacijah, kar je z obstojem sezonskega praktično skoraj onemogočeno.

V splošnem je sezonsko problem Goričkega, čeprav ga sicer poznamo tudi v drugih državah, vendar pod drugačnimi okoliščinami, a seveda skoraj z istim učinkom. Takšna dediščina vsekakor ni prijetna predvsem političnim delavcem Goričkega, ki imajo opraviti poleg težavnega dela še z različnimi mnenji o sezonski. Zaradi česar izven sezonske včasih kot nerešljivo vprašanje. Kot tako je bilo obravnavano tudi na lanskih sestankih s sezonskimi delavci. Na omenjenih sestankih so obravnavali namreč le odnose med sezono in podjetji, ki jih zaposlujejo, in med posredovalci (paritji), ki so vselej povzročali več zmede kot koristi, zato je tudi Socialistična zveza začela presojati njihovo delovanje.

ALI JE TOREJ SEZONSKO NERESLJIV PROBLEM? PO MOŽNOSTIH, KI JIH IMA GORIČKO, JE MOGOČE ZAPOSILITI VSE POFIVALCE DOMA. TO PA ZAHTEVA SPREMEMBO GOSPODARJENJA V OSNOVI: IZHOD DAJE SADJARSTVO MOGOČI ZA INTENZIVNO SADIJARENJE. ZA UVEDBO SADOVNJAKOV TUDI NA SEDANJI OBDELVALNI ZEMLJI, PA JE USTREZNA PREDELOVALNA INDUSTRIJA. TA KOMPLEKSNI NAČRT PA ZAHTEVA SODELOVANJE VSEH DRUŽBENIH ČINITELJEV. PREDVSEM PA ČIMVEČJEGA ŠTEVILA STROKOVNJAKOV.

O tem, da je sadjarstvo za Goričko najpomembnejše in najbolj primerno, sliši volivci na vseh setankih in zborih. Ob sadjarstvu pa je omenjena tudi intenzivna živinoreja. Ob ugotovitvi, da Goričanci že resno razmišljajo o tem, kako gospodariti, da bodo dohodki večji, da se bodo družine lahko

liko graščini, kjer lahko ena sama klet sprejme, ob manjših investicijah, do 100 vagonov sadja. Ostale kleti pa bi z leti lahko uredili, ne da bi ureditev zahtevala velikih sredstev nankrat, in bi tako dobili skladišča še menda za naslednjih 200 vagonov sadja.

V občini Grad je trenutno okrog 3000 ha njiv, ki dajejo nekaj nad 54 milijonov din dohodka. Če bi vse te površine spremenili v sadovnjake, bi se povečal dohodek na njih za okrog 130 milijonov din. To seveda pri povprečnih donosih, med tem ko bi z intenzivnim obdelovanjem ta dohodek še povečali. Znatno povečanje dohodka pa bi zagotovila tudi povečana živinoreja, posebno če uroštevamo dejstvo, da goveda tedaj ne bi uporabljali za prevoze in ostala dela v kmetijstvu. Lastniki tudi ne bi utrpeli škode, ki bi sicer nastala z obnovo sadovnjakov ali z novimi nasadi, kajti osem let je onroščen plačevanja kakršnihkoli obveznosti vsakdo, ki si uredi

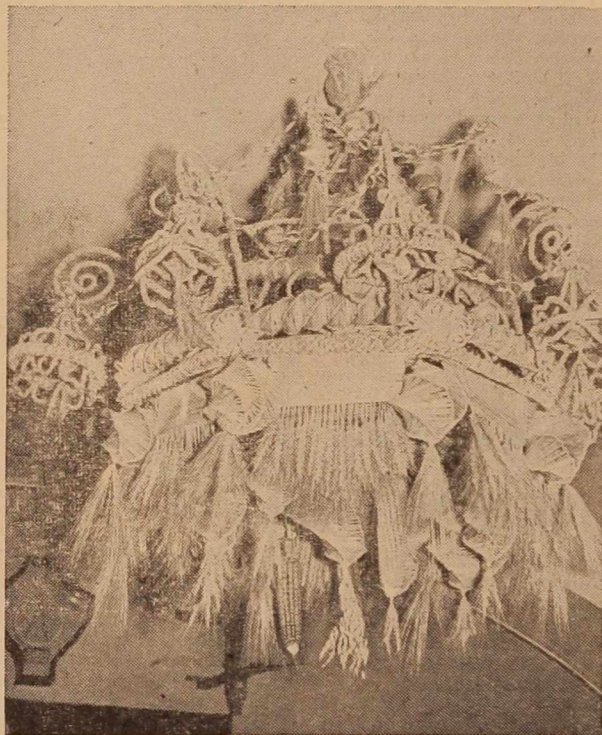
(en človek), za podobno površino sadovnjaka pa porabi en človek okrog 120 delovnih dni. Torej bi tudi ob manjši skrbi za sadovnjake lahko zaposlili doma vso sedaj odvišno delovno silo.

MOŽNOSTI TOREJ SO, TODA NAČIN SODELOVANJA! SADJARSKA SKUPNOSTI, KI JIH PRI NAS SE NE POZNAMO, BI OMOGOCILE SIRJENJE ZANIMANJA ZA SADJARSTVO. KMETIJSKA POSLOVNA ZVEZA BI BILA PRI TEM ZELO ZAPOSLENA. KMETIJSKE ZADRUGE BI MORALE SKRIBETI ZA RAZVOJ SADJARSTVA Z DOBRO ORGANIZIRANIM ODKUPOM IN S POMOCJO KMETIJSKIH STROKOVNJAKOV! V VSAKI ZADRUGI (PET JIH JE V OBCINI) NAJ BI BIL KMETIJSKI TEHNIK VSAJ UPRAVNIK.

Kmetijsko posestvo pri Gradu ima dovolj sadk v svoji drevesnici, ki lahko zadosti po-

trebam vsega Pomurja. Pred nami pa bi bilo vprašanje sadnih vrst in sort kakor tudi potreba po podrobnem načrtu za obnovo sadovnjakov. Nadalje je vprašanje, ali bi se odločili za namizno sadje ali za predelavo ali oboje. Gre torej za mnogo različnih načinov, ki omogočajo uresničenje tako kompleksnega načrta, toda to so že vprašanja za strokovnjake. Važno je, da je izvedba možna, vendar s pogojem, da je tržišče analizirano do podrobnosti, kajti trenutno je znano le to — ugotovitev sadjarjev na nedavnem sestanku v Ljubljani —, da trg še vedno ni preveč založen in da vse možnosti za predelavo še zdaleč niso izčrpane.

Posebno težavno vprašanje je morda to, kako priti do tovarne za predelavo sadja. Ali ne bi bi-

lo mogoče ta problem rešiti enako kot so rešili problem tovarne čevljev v Turnišču? Takšna zamisel, kot je ureditev Goričkega v sadjarsko pokrajino, je gotovo zanimiva tudi za tovarne, ki se ukvarjajo s predelovanjem sadja. Morda pa bi pomagala tudi Elektrogospodarska skupnost Slovenije z ustanovitvijo podobnega poskusnega elektrifikacijskega središča, kot je to že storjeno pri Vidmu ob Ščavnici. Ta možnost je zlasti pomembna ob dejstvu, da je direktor ELES, ing. Korosec mnenja, da je takšnih poskusnih središč pri nas še premalo. Če bi pri tem bila vključena tudi uporaba elektrike v živinoreji, gotovo stvar ne bi bila nezanimiva.

To je torej problem številka ena graške občine: kako zaposliti vse ljudi doma in kako povečati gospodarsko moč občine, ki ma 26 milijonov dohodkov iz družbenih dajatev davkoplačevalcev, a čez 28 milijonov din izdatkov. S tako rešitvijo pa je zagotovljeno tudi to, da bo vrednost dela ostala doma in da bo določen del tega, kar so sicer prigrisodarili okrajem in občinam, kjer se zaposlujejo, vsako leto ostal tisti komuni, ki skrbi za njihove družine (skrb za šole, elektriko in drugo), kar je za ljudi življenjsko važno.

Toda ta problem ne velja samo za graško občino. Enako je z vso petrovsko občino in z velikim delom cankovske. Enako velja torej za vso Goričko, morda z izjemo dela martjanske občine. Torej bi moralo biti tudi sodelovanje med omenjenimi občinami. Končni rezultat pa bi bil ogromno povečanje narodnega dohodka na vsem Goričkem, ki bi zaživelo z drugačnim življenjem, kot ga živi zdaj.

Z VZTRAJNIM PRIZADEVANJEM FORUMOV V OBCINAH IN OKRAJU, PA TUDI S SODELOVANJEM FORUMOV IZVEN OKRAJA, JE TOREJ MOGOČE V ENEM DESETLETJU DOMA ZAPOSILITI VSE GORIČANCI. NAJVEČ JE PRI TEM VSEKAKOR ODVISNO OD GORIČANCEV SAMIH. ALI TUDI ONI VIDJO IZHOD V URESNIČENJU TAKSNEGA NAČRTA? ALI SE PODREDIJO PREDSDOKOM ALI NAPREDKU! TO JE VSEKAKOR BISTVENO VPRAŠANJE.

»Tukaj prometna nesreča«

Megleno zimsko jutro. Kamion znamke TAM se je počasi premaknil in zdryel po gladki cesti. Megla je neprijetno rosila na steklo pred volanom. Voznik je robantil in brisal, brisal. Mestne hiše so bile že daleč zadaj in cesta je bila zaradi meglenega jutra še bolj pusta. Kljub temu, da je voznik često poznal zelo dobro, moral voziti izredno previdno. Vsaka še tako majhna neprevidnost bi bila lahko zanj, za avto, ali za tiste, ki jih je dohiteval ali srečeval, usodna. Toda, kasno je že bilo in po domenu s tem ali onim bi moral biti že tam in tam. »Saj tu ne bo nič hudega«, je pomislil voznik in nekoliko bolj pritisnil na plin. Vozilo je zdrvelo po gladki, rahlo ledeni cesti...

Kasneje se voznik ni mogel prav zavdati, kako je prišlo do nesreče. Ogledoval

je razcefrano vozilo in nekoliko vstran še huje zmrcvarjen kamion, ki se je zaletel vanj. Voznika obeh vozil, na srečo samo nekoliko obraskana, sta se pričela prerokati, kljub temu, da sta oba prav dobro vedela, da bo nekdo drug razsodil o krivdi tega ali onega.

„Haló, kličem 02!“

Tako je zaklical eden izmed voznikov prevrnjenih avtomobilov v telefonsko služko. Na tajništvo za notranje zadeve je bila komisija za pregled prometnih nesreč takoj pripravljena. Že čez nekaj minut so si ogledali oba poškodovana avtomobila in ugotavljali, kateri od obeh voznikov je zakrivil nesrečo...

Lani 82 prometnih nesreč

Lani je bilo ugotovljenih v našem okraju 82 prometnih nesreč. Pri tem je bilo 5 mrtvih, 18 težje in 17 lažje poškodovanih oseb. V primerjavi z letom 1956 se je povečalo število prometnih nesreč za 136 odstotkov. Zanimivo je, da je bilo največ

metnih nesreč septembra in oktobra. Podobno je tudi prejšnja leta. Za šoferje najbolj smolasti dnevi pa so ponedeljek (razumljivo!), četrtek in nedelja. Največ prometnih nesreč se pripeti med 8. in 9. ter med 17. in 20. uro. Tako pač dokazuje statistika.

Nekaj statističnih podatkov

Na cestah z obojestranskim prometom se je pripetilo 79 nesreč, na enosmernih cestah pa 3. Na ovinkih se je pripetilo 33 nesreč, na ravni cesti 29.

Pri 25 nesrečah se je prevrnilo vozilo s ceste. Motorno vozilo je trčilo v drugo vozilo ali kak objekt v 13 primerih. Motorno vozilo je podrla pešca v 13 primerih.

Vozniki motornih vozil so zakrivil 51 nesreč, kolesarji 14, vozniki vprežnih vozil 7 in pešci 6 nesreč.

Zaradi vinjenosti voznikov je bilo zabeleženih 17 nesreč, zaradi prehitre vožnje 8, zaradi drsenja na spolzki cesti 7, zaradi neupoštevanja prednosti vožnje je bilo zabeleženih 5 nesreč.

Zardi neprimernega cestišča je bilo 23, zaradi poldnelega cestišča pa 8 nesreč.

Vremenske nevednosti, živina na cesti in druge tehnične zapreke so zakrivil 12 nesreč.

Lani je bilo registriranih v našem okraju 826

motornih vozil, kar je za 15 odst. več kot predlani. Pri tem se je povečalo število prometnih nesreč v primerjavi z letom 1956 za 150 odst. Mrtvih je bilo v istem razdobju več za 50 odst., poškodovanih za 185 odst. Zanimiva je primerjava teh števil z mariborskim okrajem, kjer je bilo lani registriranih 3902 motornih vozil, porast nesreč znaša 23 odstotkov, smrtno se je ponesrečilo v l. 1957 za 87 odst. več oseb kot leta 1956, odstotek poškodovanih oseb pa znaša le 23 odstotkov.

Škoda na ponesrečenih vozilih znaša po oceni komisije 2 milijona 168 tisoč, toda, če računamo pri tem zamudo časa, ko je vozilo za promet neuporabno, se ta škoda poveča na 6 milijonov 504 tisoč din. Ocena dejanske škode pa bi bila še večja, če bi tudi cestne uprave prikazovale povzročeno škodo na cestiščih.

Zaradi vedno večjega prometa z motornimi vozili posveča TNZ iz leta v leto večjo skrb seznanjanju ljudi s cestno prometnimi predpisi. Ta je lahko učinkovita predvsem propaganda med ljudmi. Lani so priredili nešteto predavanj. Med temi je treba omeniti predvsem predavanja o cestnovarnostnih predpisih v osnovnih šolah. Tako je bilo v decembru lani prirejenih 82 predavanj, pri čemer je bilo navzočih 9141 otrok. Solskih kinopredstav s poučnim filmom je bilo 13, prav toliko tudi za ostalo prebivalstvo. Solske kinopredstave si je ogledalo 4540 otrok, ostale predstave pa 888 ljudi.

Kaj pa mopedisti?

Čisto upravičeno je nekdo dejal, da so mopedisti »strah na cesti«, toda temu še zankrat ni treba opravljati voznških izpitov in se smejo tako brez legitimacij v žepu zaletavati v telefonske drozove. Pač pa mi je tov. Kogej na prometnem odseku TNZ omenil, da priporočajo vsem AMD, naj prirejejo za mopediste krajše tečaje o cestnoprometnih »predpisih«.

Prečišen problem so tudi kolesarji. Lani je bilo kaznovanih zaradi tega, ker sta se vozila na kolesu dve osebi in zaradi tega, ker kolo ni bilo opremljeno s potrebno lučjo, 1684 oseb.

Bežni podatki, ki sem jih zbral, so skupen enoletnega dela in ugotovitev varnostnih organov, ki jih lahko okličeemo vsak trenutek na telefonsko številko 02: »Tukaj prometna nesreča.«

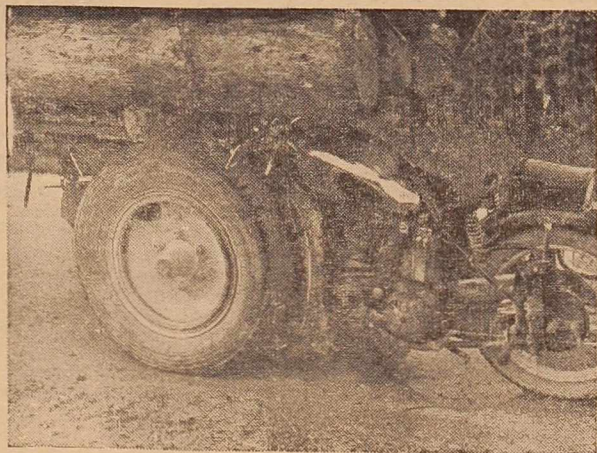
-jm

se otroci naveličali životarenja in so odšli v tovarne.

Prenaseljenost je v splošnem ogromna in je vedno predstavljala brezizhodnost. V občini Grad je nekaj nad 8200 prebivalcev na 1591 kmečkih gospodarstvih, ki delijo 7.298 ha ali okrog 72 km². To pomeni, da živi na kvadratnem kilometru celo nad 100 ljudi, če pa upoštevamo samo obdelovalno zemljo, torej izvzamemo gozdove, pa se na enem kvadratnem kilometru preživlja blizu 300 ljudi. Seveda potem ni nič čudnega, če odhaja vsako pomlad na sezonsko delo v Vojvodino in drugam od 8200 prebivalcev graške občine kar 1700 ljudi, včasih pa še morda več, saj odhajajo na sezonsko delo od 16. leta starosti dalje do pozne starosti. Povsem razumljivo je tudi to, da takšno preseljevanje zelo slabo vpliva na kulturni in psihični razvoj teh ljudi in da ta nivo, v primerjavi z onim pri ostalem prebivalstvu, stagnira. Sezonsko naposled vpliva tudi na odnos staršev in otrok do šole, na odnos sezoncev do življenja. Vse je zajeto v nestrpnosti. Staršem se mudi, da naredijo iz otroka koristnega člana družine s tem, da ga čimprej napotijo na sezonsko delo, sezonskemu delavcu se mudi v zimskem prostem času čim bolj veselo živeti, da bi nadoknadil tisti čas, ki mu je čez poletje minil v nepretrganem delu. Nič uravnovešenega ni, da ne govorimo o po-

Tako se ne prehitava, zato pa je bil usodni „bum...“

Osnova problema na apaški šoli:

PREMAJHNO SODELOVANJE STARŠEV IN MATERIALNE TEŽAVE

Osemletna šola v Apačah ima 16 oddelkov s 490 učenci. 148 učencev mora vsak dan prehoditi peš čez 4 km poti (Nasova, Jandhova in Lešane). Poleg pomanjkanja dveh učnih moči je tudi to neugodno vplivalo na učni uspeh. V prvem polletju tega šolskega leta je i delalo komaj 76,55 odst. učencev. Učni uspeh je nekoliko okvarila tudi razsajajoča gripa, saj je bil povprečen obisk v tistem času komaj 94,32 odst., sedem dni pa sploh niso poučevali zaradi raznih sez. Na kar bodo morali šolski organi in množične organizacije bolj paziti, saj se to zelo pozna pri tako obširnem učnem načrtu.

Vsi učenci so tudi člani pionirske organizacije. Na šoli uspešno delujeta celo dva pevski zbori. V šolski kuhinji dobiva hrano 163 učencev, 17 celo brezplačno.

Delovanje na šoli je dokaj težavno predvsem zaradi nezadostnega sodelovanja staršev in materialnih težav. V preteklem polletju sta bila na šoli samo dva sestanka — roditeljski z udeležbo 93 ljudi in razredni z 28 udeleženci. Na roditeljskem sestanku je bilo zanimivo predavanje s temo »Otrok, ki ni več otrok« razen tega pa je DPM priredilo tudi predavanje o otroški ohromelosti.

Ob sestavljanju letošnjega proračuna razmišljajo v šolskem vodstvu predvsem o tem, kako bi povečali število knjig v pionirski knjižnici. Učenci zelo radi segajo po teh knjigah, vendar pa jih imajo komaj 1020. Tudi učiteljsko knjižnico bo treba povečati, saj je 454 strokovnih knjig dokaj premalo, da bi lahko učitelj redno

spremljal naglo napredujočo pedagoško vedo. Lani so zaradi pičlih denarnih sredstev nabavili komaj 54 novih knjig. Zaradi pomanjkanja prostora je pouk v petih razredih v dveh izmenah, kar zelo neugodno vpliva na zdravstveno stanje učencev in učiteljev, še bolj pa na učne uspehe.

Nova smer pri pouku terja nove učne pripomočke, kar je največji problem za šolski odbor in ravnateljstvo, saj denar-

nem razredu stare šole bi bilo potrebno napraviti nov strop, ker se sedanjí že maje in so ljudje v njem v življenjski nevarnosti. Naročiti bi bilo treba tudi diapozitivni projektor, flanelografe, zemljevide itd., šola zelo potrebuje vodovod, primanjkuje pa tudi inventarja; nekatere klopi v bivši gimnaziji so že zelo razmazane. Na tem posloplju so potrebna tudi nova okna, saj so bila sedanja vgrajena že leta 1878 in lahko ob večjem

manjkljivosti na tej šoli; skupnost bo morala dati za šolstvo več sredstev, ki naj bi jih zbirali v predvidenih šolskih skladih. Novo šolsko vodstvo je prevzelo od osnovne šole okrog 250.000 din dolga, ki pa ga bodo letos poravnali klub pičlo odmerjenim sredstvom.

V Apačah bo treba čimprej rešiti tudi vprašanje prehrane za učiteljstvo in druge, ki nimajo svojega gospodinjstva. Ustanovili naj bi menzo in našli zanjo prostor, kuhinjske posle pa bi lahko opravljalo osebje šolske kuhinje, s čemer bi dokaj zmanjšali režijske stroške v obeh ustanovah.

F. K.

Zdravstveni tečaj na Cvenu pri Ljutomeru (L. Trstenjak)

na sredstva ne bodo nič večja, kot so bila lani. Potrebna bi bila šolska delavnica. Za politehnično vzgojo potrebujejo še druge učne pripomočke: omario za elektrotehnične poskuse, ojačevalce in zvočnike vsaj za nekaj razredov, saj brez radijskih ur, ki jih vodijo priznani strokovnjaki, nobena šola ne bo mogla dolgo več izhajati. V

mrazu ogrejejo dva razreda komaj nekaj nad 10° C. V poslopiu bi bilo treba urediti tudi delavnico, seveda v kleti, kjer pa je spet podtalna voda, zato bo potrebno blizu šolskega poslopija urediti ponikalnico. Nekateri brezvestneži ne pustijo pri miru šolskega vrta, zato ga bodo morali omrežiti. Razen teh je še dokaj poj-

Seja Sveta za šolstvo ObLO Videm

INVENTAR

V osmem razredu je komaj 5 odst. vseh učencev. Najslabši učni uspehi so v šestih razredih. Niti ena šola nima radioaparata — naj sodobnejšega in najmodernejšega učila. Stari inventar in knjige ne ustrezajo več, potrebne so nove.

V videmski občini so tri osnovne šole, od teh je ena nepopolna, razen tega uveljavljajo v višjih razredih pri Vidmu učni načrt za gimnazije, v Bučkovcih pa za višje razrede osnovnih šol.

Učni uspeh je povprečen, v nižjih razredih mnogo boljši kot v višjih. Najslabši uspeh so zabeležili v šestih razredih, katere zapusti tudi največ učencev, najboljši pa so bili v prvem in osmem razredu. V slednjega pridejo namreč samo tisti, ki se zares učijo z veseljem in zanimanjem. Na učne uspehe neugodno vpliva v glavnem nezanimanje staršev za svoje otroke in njihov odnos do šole, saj so celo ugotovili, da se je mati neke učenke, ki je zaostala, prišla zahvaliti, češ da ji tako ne bo treba kupiti novih knjig. K slabemu učnemu uspehu prispevajo tudi takomenovani »pastirčki«, nekateri učenci pa zaradi dolge poti do šole zelo težko sledijo pouku. Učenci od Negove imajo n. pr. celo do 10 km daleč v šolo.

Šolski obisk je nekoliko boljši kot lani, kar je predvsem zasluža uspešnega delovanja novih šolskih odborov. Najboljši obisk so zabeležili v Bučkovcih (92,6 odst.). Ugotovili so, da učenci iz oddaljenih krajev bolj redno obiskujejo pouk kot pa iz bližnjih.

Na vseh šolah delujejo mlečne kuhinje. V Bučkovcih delijo mleko celo zastojni. Pri Vidmu in v Bučkovcih sta tudi šolski kuhinji, v katerih posredujejo kosilo revnejšim učencem in otrokom iz oddaljenih krajev.

V preteklem šolskem letu so začeli uspešno uveljavljati novi učni načrt, pri tem pa so ugotovili, da je mnogo bolj življenjski kot prejšnji. Učenci se zlasti zanimajo za predmet o spoznavanju narode in družbe.

Večjo pozornost posvečajo tudi higieni. Učenci morajo imeti v razredih copate, uvajajo pa tudi umivalnice. Odziv je pri

Ob koncu leta 1958 bodo

ČLANI PREŠERNOVE DRUŽBE

prejeli za redno članarino 320 din naslednjih pet knjig:

1. Koledar za leto 1959
2. Ivan Ribič: Sin, povest
3. Honoré de Balzac: El Verdugo in druge zgodbe
4. Tone Seliskar: Velika gala predstava, mladinska povest
5. Poljudnoznanstveno delo: Kruh

Za doplačilo 150 din prejme lahko vsak član še:

6. knjigo Lepo vedenje ali
7. knjigo inž. Milana Ogrina: Moj vrt

Kdor naroči obe dodatni knjigi, doplača za obe knjigi samo 250 dinarjev

7 knjig za 550 dinarjev

prejme torej vsak, kdor se vpiše najkasneje do 5. aprila 1958 v članstvo Prešernove družbe in plača vse obroke najkasneje do 5. julija 1958

Pohitite z vpisom! Člane vpisujejo poverjeniki Prešernove družbe, ki so v vseh šolah in večjih podjetjih, vse knjigarne in podružnice Slovenskega poročevalca in Ljudske pravice in uprava v Ljubljani, Erjavčeva c. 14/a

delovanje bodo pridobili ljudske miličnike.

Tudi težav imajo mnogo. Potrebujemo zlasti nov inventar, na vsaki šoli vsaj za en razred, da bi lahko tako dosledno uresničili šolsko reformo. Stare klopi so že doslužile, saj na nekaterih komaj p'šejo, tako so že izrezane, da risanja sploh ne omenimo. Tudi učila so zastarela. V občini potrebujejo še deset učiteljev, kar je precej, če upoštevamo, da imajo samo tri šole.

Ob zaključku seje Sveta za šolstvo ObLO so izvolili še koordinacijski odbor za izvedbo prireditev ob Dnevu pomladi in občinskem pionirskem festivalu.

F. K.

Dvanajst tečajev v lendavski občini

Letos nimajo posebnih težav v lendavski občini pri organiziranju izobraževalnih tečajev. Mladi vaščani radi prihajajo na predavanja. V občini deluje sedaj 7 slovenskih in 5 madžarskih tečajev. Tudi ObLO in občinsko vodstvo RK posvečata dokajšnjo pozornost tem tečajem in njihovi predstavniki večkrat obiščejo tečajnice. Požrtvovalen je tudi dr. Stefan Gruškovnjak, ki gre večkrat iz ambulantne naravnosti k mladinkam in odgovarja na njihova vprašanja.

V Lendavi imajo tečaj v slovenskem in madžarskem jeziku; med dekletki so tudi razpisali anonimno anketo, ki je pokazala, da si mladina želi mnogo koristnega, predvsem kulturno delovanje, predavanja o lepem obnašanju itd. Lendavskim tečajnicam so že ustregli

in pripravljajo kulturni program.

V zadnjih dneh so zaključili tečaje v Dobrovniku in Genterovcih, ostali tečaji pa bodo končani še v februarju.

V Stavešincih dograjena dvorana

Stavešinsko prosvetno društvo bo letos končno le dogradilo svojo dvorano. Od občine je dobilo prvo pomoč v znesku 20.000 d'n.

Vsekakor je treba pohvaliti prosvetno in gasilsko društvo, ki sta si takorekoč s svojimi sredstvi zgradili dvorano, saj jo je sedaj, ko so dobili občinsko pomoč, treba samo še ometati.

Delovanje prosvetnega društva pa je v zadnjem času nekoliko popustilo zaradi odhoda najboljših igralcev k vojakom. Kljub temu pa se pripravljajo na prvomajske praznike.

KMEČKA ZALOŽBA:

„Vretenčarji Slovenije“

Kmečka založba je v svoji letošnji zbirki izdala dve biološki knjigi, ob katerih si kot biolog drzno povedati nekaj misli.

Knjigo o živalih »Vretenčarji Slovenije« je napisal dr. Stanek-Bevk. Ker takšne knjige z določevalnim ključem v slovenski literaturi doslej še ni bilo, je bila zaželjena in bo izpolnila svoje poslanstvo. Mojim kolegom naravoslovcem bo odličen pripomoček, ob njej bodo dognali marsikatero novo vrsto živali. Pa tudi vsem, ki radi poizvedujejo v svoji živi okolici, ali morda radi opazujejo ribe v kakšnem tolmunu ali mrtvem rokavu Mure, ali v gozdu, občudujejo lepega ptička, ki je opozoril svet nase s svojim petjem, ali kje v skritem kotičku za vrbarji s pridržanim d'hom čakajo na močvirske čudeže, bo ta knjiga pomagala pri spoznavanju »imen in priimkov« novih živalskih prijateljev. Pa ne samo to, kar celo biografijo-roman bo zaupala. Če bo takšen prijatelj narave ob prvem pogledu v knjigo morda nekoliko malodušen, češ saj se ob teh številkah in tabelah z latinskimi imeni ne bom znašel, mi želim samo toliko poguma, da bo prebral opis skupine živali, ki jo potrebuje. Saj je karakteristika živalskih razredov tako razumljiva, da bo tudi določevanje potem lažje.

Mislím, da bo knjiga koristna in všeč tudi ribičem in lovcom. Seveda bodo poiskali v njej svoje interesne sfere. Vseh 80 vrst rib, ki jih opisuje avtor za Slovenijo, seveda ne živi pri nas v Prekmurju, vendar dvomim, da bi vsak ribič vedel vse o naših ribah. Lovce bo verjetno zanimalo poglavje o divjadi, o močvirskih pticah in selivkah, ki se včasih med svojim dolgim potovanjem ustavijo pri nas.

Avtor opisuje v svoji knjigi vse vretenčarje v Sloveniji: ribe, dvoživke, plazilce, ptiče in sesalce. Sloj je jednat, jezik enostaven, če izvzamemo latinsko nomenklaturu, ki pa je povsod poiasnjena. Tudi številne risbe bodo olajšale delo človeku, ki se želi ukvarjati z naravnimi zanimivostmi. Želim mnogo veselja in zadovoljstva ob tem!

Kogar pa bolj zanima rastlinski svet, naj vzame v roko knjigo Dušana Valentiča »Gojenje zdravilnih in dišavnih rastlin«. Ze od nekdaj so pomagale zdravilne rastline pri zdravljenju, še prav v antični dobi, ko je umetnost zdravljenja postajala znanost. In tudi danes uporabljajo do naših domovih še z velikim zaupanjem »zdravilne rožec«. Naši ljudje jih nabirajo sami v naravi, ali jih gojijo v kakem skritem kotičku svojega vrta. Do nedavnega ni bilo pri nas zdravilnih nasadov, zdaj pa postaja to, nova proizvodna panoga. In ker sta pri nas podnebje in zemlja ugodna, ima ta panoga precejšen gospodarski pomen. Saj je odkupna cena za zdravilne rastline višja kot za večino drugih poljedelskih rastlin. Predvsem pasivnim krajem bi to precej pomagalo.

P. Dolinec

V POČASTITEV VII. KONGRESA ZKS BO IZSEL ZBORNİK

„BILI SMO V ŠPANIJI“

Ze ob proslavljanju 20-letnice izhajanja »Ljudske pravice« leta 1954 v Lendavi je bila dana pobuda za tiskanje zbornika, ki bi osvetlil herojsko borbo španskega ljudstva

za svobodo in delež naših ljudi — španskih borec — v tem velikem dejanju.

Zamisel o zborniku že uresničujemo, saj ga že pripravljajo za tisk. V uredniškem odboru je tudi naš dober znanec, zvezni ljudski poslanec Ivan Kreft, zbornik pa naj bi izšel v počastitev VII. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije, ki bo letos v Ljubljani.

V zborniku bo sodelovala s svojimi spomini o eni največjih tragedij v moderni zgodovini polovica še živelih slovenskih »Spancev«; značilnost, mikavnost in nedvoumna vrednost te knjige bo zategadelj prav v množini piscev, v živahnosti in neposrednosti njihovega pripovedovanja, v svežini in globoki resničnosti opisanih dogodiljav. Med drugimi prispevki bomo našli tudi doživeto napisan prispevek našega narodnega heroja Staneta Semčiča-Dakija, Aleša Beblerja, Dušana Kvedra, Staneta Bobnarja, urednika zbornika Albina Marvina in drugih udeležencev španske državljanske vojne.

Knjiga bo predvidoma obsegala okrog 450 strani in bo opremljena s številnimi ilustracijami. V prednaročilu bo stala, vezana v platno in tiskana na brezlesnem papirju 800 d'n, pozneje v prosti prodaji pa najmanj 1200 d'n. Družbene organizacije, sindikalne podružnice, šole in drugi si lahko knjigo naročijo tudi skupinsko. Subskripcija bo trajala do 10. aprila — do izida zbornika iz tiska. Naročniki lahko plačajo zbornik tudi v štirih mesečnih obrokih.

je bolj kot kdaj prej oklenil družine in svojima otrokoma pripovedoval pravljice, ki jih je leta 1938 izdal o knjigi. Čeprav je napisal eno samo knjigo pravljic, se je z njo uvrstil med najboljše pisatelje, ki so zastavili svoje pero za otroke. Kakor roman »Vsakdo umira sam«, tako bodo tudi Falladine pravljice vedno živele, saj se s svojo lepoto in umetniško močjo kosajo z najlepšimi deli svetovne mladinske književnosti.

»Zgodbe o zmešnjavah« Hansa Fallade je v lepem prevodu Lojzeta Kovačiča in s solidnimi ilustracijami Rože Piščanec izdala založba Mladinska knjiga v Ljubljani. O življenju in delu pisatelja je prevajalec napisal tudi kratko informativno beležko.

Falladine pravljice, ki jih je v knjigi enajst, se odlikujejo zlasti po svoji prisrčnosti, vedrini in domiselnosti. To niso pravljice, kakršnih smo več ali manj vajeni v mladinski književnosti. Fantastiko je pisatelj uspešno združil z realnim življenjem in prav zato imajo njegove pravljice svojevrstno čar in lepoto, ki je blizu otrovam »Vsakdo umira sam«. Nepozabljiva je zlasti »Zgodba o zgodbi«, ki pripoveduje o neoboljivem otroku. »Zgodba o miški Tresouhrlji«, ki ji je maček pomoril vso družino, sama pa se reši s pomočjo golobov v sosednjo hišo, kjer najde prav tako osamelega

mišaka, nadalje »Zgodba o podgani, ki se je poboljšala«, »Zgodba o deklici Kristi, ki si želi brata«, »Zgodba o zvestem jezcu«, kokoški nesrečnici, Petru Momljaču in še in še...

Če dovolj tankočutno prishlunemo Falladovim pravljicam, bomo opazili, da je v njih marsikje namig na življenje, ki ga je avtor doobra okusil v težkih dneh druge svetovne vojne, ko vse lepo ni imelo nobene vrednosti več. Medved in lisica v Zgodbi o neprijetnem o bisku se hočeta polastiti človeškega bivališča in pokončati prave lastnike — ali ni to namig na Hitlerjeve metode? In podgana, ki hoče postati človekova prijateljica, pa kljub temu uničuje njegovo imetje — kdo se ob tem ne bi spomnil na naciste. Takih namigov je polno v pravljicah, ki jih otrok sicer ne bo opazil, odrasli bralec pa jih bo z lahkoto spoznal, če se bo le poglubil v tisti čas, ko je pisatelj ustvarjal svoja dela.

Mladinska knjiga je v preteklem letu izdala vrsto dobrih prevodnih mladinskih del, med najlepša dela pa vsekakor pristoje »Zgodbe o zmešnjavah« Hansa Fallade. Z prevodom Falladinih pravljic je led pri nas prebit in žeteli bi bilo, da bi katera naših založb izdala še njegov roman »Vsakdo umira sam«.

Dragec Senčar španski borec od Male Nedelje

Rodil se je 17. oktobra 1912 pri Mali Nedelji v Preleki. Leta 1927 je vstopil v Trgovsko-pomorsko akademijo v Bakru; po službovanju v trgovski mornarici se je 1. 1937 vrnil domov, a 17. septembra je dobil brzojavko v španskem jeziku in je v dveh dneh odpoval. Prvo in zadnje sporočilo iz Francije se je glasilo: »Ne hodite v skrb, če se ne bomo dolgo časa videli, ker se ne bom mogel javiti in ne pisati...«

Senčarjev Dragec je bil vedno napredno usmerjen, zato je tudi našel svoje mesto med onimi, ki so se šli z orožjem v roki bojevati proti tedanjemu skupnemu evropskemu sovražniku št. 1 — fašizmu, za svobodo španskega in drugih narodov. V tem neenakem boju je tudi žrtvoval svoje mlado življenje.

HANS FALLADA v slovenskem prevodu

O nemškem pisatelju Hansu Falladi smo pri nas razmeroma malo slišali, še manj pa brali njegovih del. Razen romana »Kaj pa zdaj, fant?«, ki ga je objavljala v podlistku Ljudska pravica, nam ni bilo na razpolago nobeno Falladino delo in če se je kdo hotel seznaniti s tem zanimivim pisateljem, je moral seči po nemškem izvorniku ali pa po prevodih v srbohrvaščini.

Hans Fallada je doživljal svojevrstno usodo nemškega pisatelja. Pod Hitlerjevimi terorjem ni zbežal v tujino kot večina nemških naprednih pisateljev. Ostal je doma in tako je živel v večnem strahu za svoje življenje, doživljal najrazličnejša ponižanja in razočaranja, toda kljub temu ni zgubil upanja o človeštvo. Po zmagi zavezničkov nad nacisti se je takoj vključil v javno življenje, toda sredi dela ga je dve leti no osophoditvi zajela smrt.

Hans Fallada je napisal doanajst knjig. Sloves si je pridobil z romanom »Kaj pa zdaj, siromak?«, ki je izšel leta 1932, višek svojega umetniškega dela pa je dosegel z romanom »Vsakdo umira sam« (1946), kjer je opisal trpljenje nemškega ljudstva pod riavo strahotlado. Nobeno doleje napisano delo ni tako strahotna obsodba hitlerjevca barbarstva, kot je ta knjiga, ki bo ostala več en opomin ne samo nemškemu narodu, temveč vsemu človeštvu. Hans Fallada pa je pisal tudi za otroke. V letih terorja se

Zakaj je meso dražje

tudi v Gornji Radgoni

Menda je podraževanje vseh potrošniških predmetov, naj bo to od svele do vezika za cevje in kreme za obraz, že kar v modi. Naša ljuba trgovina ni mogla niti počakati, da bi dobil naš usluženec tistih nekaj odstotkov več plače. Čeprav je dejal maršal Tito v novoletni poslanici, da je »brezvestno dviganje cen zločin, te maršalove besede niso ganile, nikogar ali pa le malokoga, ki ima posla s cenami. In zakaj neki bi ostalo meso neprizadeto?

Do nedavnega je bilo meso v G. Radgoni, v primerjavi z astronomskimi cenami mesa po drugih krajih, še nekam znosno. Pa kaj bi bila Radgona izjema? Zakaj le! Da bi odkril vzroke podražitve mesa, ki je nastala kar čez noč, sem se obrnil na direktorja radgonske klavnice, da mi pojasni to skrivnost. Iz razgovora z njim sem si zapomnil to-le:

Radgonska klavnica odkupuje svinje od kmetijskih zadrug, ki jih je v občini kar sedem. To odkupovanje od zadrug je dobro, ker klavnici ni treba stikati za živino. Slabo pa je to, ker so nekatere zadrug nedisciplinirane in nagajajo drugim, pa ne zato, da bi pomagale potrošniku, pač pa zato... kdo ve, zakaj! Tako zadruga je v Apačah. Le pogledimo jo, kakšna je! Na »svojem« terenu — vsaka zadruga naj bi imela svoj teren — je odkupovala klavno živino po 215 din, na »tujem« (radgonskem) terenu pa je bila bolj kavalirska, saj je plačevala za 1 kg kar 235 din. Seveda se je lahko potem radgonska klavnica obrnila pod nosom s svojimi 215 dinarji za kilogram. Verjetno želi napraviti apaka zadruga in zavzijo na radgonski teren in ga kratkoma okupirati!

Potem se je razneslo po radgonski občini, da so svinje na Hrvaškem že po 240 din za kilogram. »Ajde,« so rekli kmetje, »dajmo še mi, saj od 250 do 240 ni daleč, nikomur se to ne bo poznalo.« In so tudi tako napravili. Uradna odkupna cena, ki pa se je seveda nihče ne drži, je 170 din. No, kdor ve, seštevati in odštevati, tu ne ob lahko izračunati, da je od 170 do 240 kar 70 dinarjev razlike.

Zadruga, ki odkupuje živino, hočejo tudi nekaj zaslužiti. Zakaj neki

ne bil Pri kilogramu si zaračunajo 10 din marže. Če ima krava, recimo, 300 kg, je ta zaslužek samo 3000 dinarjev. Kaj malo za tako naporen posel, kot je odkup živine!

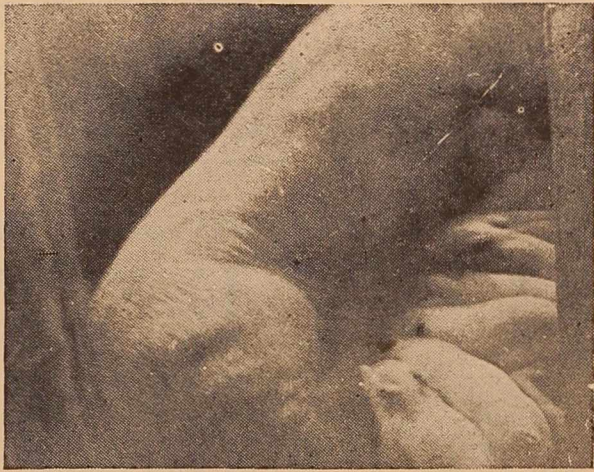
Je pa zadeva tudi ta, da nimajo zadrug — vsaj večina ne — strokovnega odkupovalca, ki se večkrat

je kmet tako živino prodal, ne bo težko uganiti.

Pri nekem kmetu je bilo živinčev: radgonska klavnica je ponujala zanj 220 dinarjev za kilogram. Črnsko gosnodarstvo pa je dalo raje 132 din! Krasna intervencija! Na nekem drugem kmetijskem gospodarstvu so

To je »Izola«, štiriletna svinja, last Ivana Soštarica iz Verzeja. Kot kaže sama slika, je precejšen kup, saj tehtna napitana okrog 300 kg in je dolga domala 2 metra. Lani je Izola povrgla kar trikrat, kar se zgodi le redkokdaj.

Prvič je povrgla januarja 16 pujskov, od tega enega mrtvega, dru-

gič julija 6 pujskov in tretjič decembra 15 pujskov. Tako je povrgla v enem samem letu 37 pujskov. Pujske, merjaščke, so prodali v glavnem za pleme. Pa še to: za naraščaj je skrbel v glavnem mlada gospodinja Mimica Soštarica, ki ji je tolikšen naraščaj v pravo veselje.

-jm

zmoti pri nakupu, to se pravi, da je večkrat klavnost živine manjša, kot oceni nestrokovni odkupovalec »na oko«. In kdo plača to zmoto? No, potrošnik vendar!

So še druge zadeve vmes. Kar preberimo! Črnsko kmetijsko gospodarstvo je plačevalo mlado, nezrelo živino po 150 din za kilogram, klavnica je ponujala le 125 din. Komu

imeli vole, ki so jih namravali prodati. Klavnica je ponujala zanje 130 din. Pa ni šlo. Rekli so: »Dajte 180 din ali pa nič!« In res ni bilo nič. Po koliko naj bi le prodajala mesnica meso, ko pa je stala ali naj bi stala živa živina po 180 din za kg!?

Poslovna zveza je odkupovala — to je bilo v jeseni — živino za pitališče. Radgonska klavnica je odkupo-

vani in privabila v svoje vrste lepo število članov. Najbolj aktivni so člani radiokluba; lani sta opravili tečaj dve skupini mladincev, decembra pa je 7 klubskih članov opravilo izpit za radiooperaterje; med njimi je tudi trinajstletni Bela Habacht, ki je gotovo med najmlajšimi vrstniki v Pomurju. V kratkem bo začel delovati tudi kratkovalovni radiopodajnik, takrat se bo njihovo obzorje še povečalo in lahko se bodo pogovarjali tudi z radioamaterji onstran naših mej.

Avtomoto društvo združuje 97 članov, ki so morali lani prebroditi številne težave, preden so lahko začeli delovati normalno. Pred kratkim so zaključili že tretji šoferski tečaj. Izpit za vozače — amaterje jo opravilo 70 tečajnikov, kar je prav gotovo uspeh, ki ga je treba pripisati predvsem aktivnemu upravnemu odboru.

Fotomaterski klub je po številu članov najmanjši, kar pa še ne pomeni, da ni bil lani aktiven. Priredili so svojo razstavo in več izložb, letos pa si bodo omislili še povečevalnik in dobili primerne prostore, tako da bodo lahko svoje strokovno delovanje še izboljšali. Lani je klub priredil dva tečaja: enega za starejše in enega za pionirje.

Tudi ljudska tehnika je našla v Lendavi pravo torišče za svoje delo-

STRELIŠČE najbolj aktualen problem

Občnega zbora Okrajne strelske zveze M. Sobota, ki je bil preteklo nedeljo, se je udeležilo nad 100 strelcev iz Pomurja. Iz izčrpnega poročila predsednika rez. majorja tov. Raduhe je bilo razvidno, da je registriranih sedaj v Pomurju 38 strelskih družin z 2.200 člani. Lani so pridobili za organizacijo 842 novih članov.

Lani so strelske družine posvečale premalo pozornosti vključevanju deklet in pionirjev. Tudi gradnja strelišča se še ni premaknila z mrtve točke. Letos bodo strelci morali dobiti ta objekt, sicer strelski šport ne bo mogel napredovati in odpasti bo moralo mnogo prireditev. Letos je v proračunu predviden 1 milijon din za

gradnjo strelišča in 700.000 din za razne druge izdatke. Če bo okrajni odbor dobil dotacijo, bodo lahko uresničili svoj načrt; sezidati nameravajo letno strelišče za zračno in malokalibrsko puško, ki bo služilo tudi mladincem predvojaške vzgoje, rezervnim oficirjem in strelcem.

Težave zastran strelišč in prostorov za zračno puško so povsod v pokrajini, zato so zelo otežkočena tekmovalna, razen tega pa imajo strelske družine zelo malo denarnih sredstev, ki jih sicer terjajo taka tekmovalna. Letos pričakujejo pomurski strelci, da jih bodo podprle tudi razne organizacije in jim pomagale uresničiti tekmovalna, ki jih letos ne bo malo.

Na občnem zboru so nagradili najboljše družine. Soboška strelska družina »Borec« je dobila prvo nagrado — strelsko puško in diplomu, soboška SD »Trgovec« strelski material in diplomu, SD »Tromejnik« strelski material itd.

V semestralnih počitnicah je družina Počitniške zveze s soboške gimnazije priredila za svoje člane smučanje na Veliki Planini. Na zasneženem Gorenjsko so mladi smučarji odpotovali 17., z najlepšimi vtisi pa so se vrátili domov 27. januarja. Poleg

članov družine so se smučanja udeležili tudi dijaki soboške ESS in taborniki.

Na gorenjskih smučiščih so doživeli mnogo lepega in so uspešno tekmovali v smuku, slalomu in skokih, se suncili in uživali tudi ob drugih

članov družine so se smučanja udeležili tudi dijaki soboške ESS in taborniki.

Na gorenjskih smučiščih so doživeli mnogo lepega in so uspešno tekmovali v smuku, slalomu in skokih, se suncili in uživali tudi ob drugih

članov družine so se smučanja udeležili tudi dijaki soboške ESS in taborniki.

Na gorenjskih smučiščih so doživeli mnogo lepega in so uspešno tekmovali v smuku, slalomu in skokih, se suncili in uživali tudi ob drugih

članov družine so se smučanja udeležili tudi dijaki soboške ESS in taborniki.

Na gorenjskih smučiščih so doživeli mnogo lepega in so uspešno tekmovali v smuku, slalomu in skokih, se suncili in uživali tudi ob drugih

članov družine so se smučanja udeležili tudi dijaki soboške ESS in taborniki.

Na gorenjskih smučiščih so doživeli mnogo lepega in so uspešno tekmovali v smuku, slalomu in skokih, se suncili in uživali tudi ob drugih

Kljub zmanjšanju regresa UMETNA GNOJILA rentabilna

Soboška Kmetijska zadruga je največja zadruga v Pomurju, saj združuje enajst vasi. Na zadnjem zboru volivcev — proizvajalcev, ko so potrdili kandidato za zveznega in republiškega poslanca, so se zbrani člani pozgovorili med drugim tudi o združnem perspektivnem

OTROŠKI DISPANZER IN DISPANZER ZA ŽENE V SOBOTI

V soboškem Zdravstvenem domu bo začel s 1. marcem poslovati v svojih prostorih Otroški dispanzer, v katerem bodo skrbeli za zdravje dojenčkov in predšolskih otrok.

V teh prostorih je začel 24. februarja poslovati tudi Dispanzer za žene, ki je bil do sedaj v posloviu Splošne ambulante.

Oba dispanzerja bosta imela svoj laboratorij, Materinsko šolo (za nego in prehrano dojenčkov) in Redovno šolo za naravnoporočje. V Otroškem dispanzerju bo ordiniral dr. lože Zorko, ki se je za to zdravstveno delovanje posebej specializiral.

načrtu. Letos bodo nabavili škropilnice za sadno drevje in uničevanje koloradskega hrošča ter plemenske svinje za razmnoževanje naraščaja dobre pasme.

Združniki so z razumevanjem sprejeli znižanje regresa za umetna gnojila, saj pravijo napredni kmetovalci, da bodo prišli na svoj račun kljub podražitvi umetnih gnojil.

Zadruga namerava spomladi preurediti sedanje poslopje, v katerem bo tudi trgovina s reprodukcijskim materialom. Tako trgovina je sedaj v Soboti potrebna, ker se je trgovina »Aromerkuria« v zadnjem času usmerila bolj k prodajanju potrebščin (motorna kolesa, radioaparati, kolesa), ki prinašajo večji dobiček.

Zadruga je uveljavila do sedaj pridelovalno sodelovanje s štirimi člani. Tudi v zimskih mesecih ima redne stike z združniki. V vseh vaseh je priredila predavanja o analizi zemlje, tako da so kmetovalci v dobršni meri že poučeni, katera umetna gnojila zahteva njihova zemlja.

Pa te ceste v Kuzmi!

Co vas po naključju zanese pot v Kuzmo, vas bodo že od daleč pozdravile med sadnim drevjem gosto nanizane bele hiše na malem rebratem obronku, kar bo napravilo prijeten vtis, katerega pa se boste kmalu znebili, zlasti če boste morali peš od Gaberška do gornje šole in da-

lje skozi vas. Cesta, če jo sploh lahko tako imenujemo, je v spomladanskih in jesenskih mesecih tako blatna, da se udirate malone do kolov v blato. Je domala neprehodna. Kako se le počutijo šolski otroci iz Dolca, Gor. Slavec, Matjaševca in same Kuzme,

VSAK POL KUBIKA ZA AMBULANTO

Na svojem zboru so volivci Križevca pri Ljutomeru potrdili kandidatno listo zveznih in republiških poslancev, potem so poslušali poročilo predsednika krajevnega odbora in razpravljali o svojih krajevnih problemih.

Krajevni prispevek je bil do sedaj zelo visoko odmerjen, zato zaslužijo volivci vse priznanje za razumevanje. Letos bodo še dokončno uredili pokopališče in cestno razsvetljavo. Lastniki gozdov pa so se obvezali, da bo priredil vsak izmed njih po pol kub metra lesa za novo poslopje zdravstvene ambulante. Na zboru so erajali posameznike, ki samovoljno vozijo gramoz iz občinske gra-

moznice in ga potem uporabljajo za svoje potrebe.

Krajevni odbor bo tudi v prihodnosti skrbel za redno vzdrževanje občinskih in krajevnih cest ter reševal komunalne probleme, ki jih ni ravno malo.

Volivci križevskega okoliša se zelo zanimajo tudi za občinske probleme (izboljšanje kmetijskega pridelovanja, obnova vinogradov in sadovnjakov, melioracijska dela v Ščavniški dolini) o katerih je navzoče seznanil kandidat za zveznega poslanca Tone Truden, kar dokazuje tudi obisk, saj je prišlo na zbor okrog 120 volivcev, kar v Križevcih že leta niso doživeli.

OBČNI ZBOR BREZ POROČILA

Občnega zbora gasilskega društva v Beltincih se je udeležilo 32 članov, ki so želeli slišati poročilo o delovanju dosedanjega upravnega odbora; predvsem so želeli vedeti, kako napredujejo priprave za gradnjo gasilskega doma, toda njihova želja se ni izpolnila. Upravni odbor ni podal svojega poročila niti tajnik — povedali so le to, da so lani delali in imeli pri tem tudi težave.

Občni zbor so kljub temu opravili, čeprav ni bilo poročila o dosedanjem delovanju, zato pa so se temeljito pogovorili o prihodnjih nalogah. Najvažnejša je: gradnja gasilskega doma, ki je Beltincem zelo potreben, saj nimajo primerne mesta za spravilo orodja, do bili pa bi tudi gasilski avto, če bi imeli garažo. Društvo je potreben tudi poveljniški kader. Poveljnik,

ki je opravil tečaj, odhaja redno na sezonsko delo, čeprav je dobil od društva plačane dnevnice, ko je obiskoval tečaj.

A. II.

Gospodinjski tečaj pri Vidmu

Združnice v videmski občini so dokaj aktivne in so to dokazale že na številnih razstavah, ki jih je priredil njihov aktiv. Pred kratkim pa so imele pri Vidmu gospodinjski tečaj, ki ga je obiskovalo 20 mladih deklet. Tečaj je bil vsak dan in je trajal pol meseca; dekleta so se naučila marsikaj koristnega in bodo lahko odšli na svojih domovih pripravljala bolj nestro in vitaminsko bogatejšo hrano. Ob zaključku tečaja so imela dekleta čajanko s plesom.

... IN ŠOFERSKI TEČAJ

Za šoferski tečaj je med mladimi vsačani mnogo zanimanja. Sedanjega obiskuje 30 mladincev, prijavilo na se jih je za tri tade tečaje. Najprej bodo tečajniki končali teoretični pouk, nato se na bodo še praktično usposabljali za vozače. Učnajo namreč, da si bodo do takrat že uredili društveni avtomobil. Na koncu bodo tečajniki opravljali izpite.

Hranilniki v šoli

Križevska Kmetijska zadruga propagira varčevanje tudi na domači šoli. Vsakemu razredu je dodelila, po en hranilnik, v katerem ima vsak učence en predaleček. Učenci vlagajo svoje prihranke vsak dan, ob koncu meseca pa izpraznijo hranilnik in vložijo denar na mladinsko knjižnico. Učenci križevske šole so v prvih dneh prinesli že mnogo prihrankov in vse kaže, da bo to vzgojno vplivale na šolsko mladino.

J. M.

ko morajo hoditi po takem blatu v šolo! In kaj menite, vsačani, ko dan za dnevom mesite blato in trgate obutev? Se vam ne do smilila živina, ko jo boste morali ob spomladanskih delih mučiti z naloženimi vozovi, ki se bodo do osi vdrali v blato?

Ta cesta ni v ugled kraju in njegovim prebivalcem, zato bi bilo dobro, da bi se že enkrat pogovorili o načrtnem popravilu. Že zdavnaj bi namreč morali pripraviti zadosti kamena in gramoza, kajti brez tega materiala ne bo popravilo dosti za leglo.

Prebivalci Kuzme bi se morali zavdati, da s pridobitvijo avtobusne zveze z Mursko Soboto niso več za koten kraj — kakor so nekoč rekli tujeji, da si je tu vrag nozo potrl — in da prihaja v kraj vedno več gostov, ki pa ga zapuščajo z neugodnimi občutki zaradi slabih cest.

B. Z.

BUČEČOVSKA TEHTNICA KAŽE REBRA

Nedaleč od Bučečevca je mostna tehtnica. Tu so tehtali razno blago, od krompirja do taninskega lesa, ki so ga nakladali na železniški postaji. Domači kmetje so tehtali tudi svojo živino, odkar je zastarela prodaja »čez«. Pred dvema mesecema pa so tehtnico zaprli.

Ze nekoč, ko so tod mimo zgradili železniško progo, se je pokazala potreba po mestni tehnični, ki so jo nanosilci tudi postavili s pomočjo »delničarjev« iz okoliških vasi. Po zadnji vojni upravlja tehnično kmetijska zadruga. Ze lani so strokovnjak, ugotovili, da jo bo treba generalno popraviti, sicer se zna zgoditi, da se bo lepega dne zrušil most pod težkim vozom. Toda letos je tehnična naenkrat ostala brez pravega lastnika in zato sedaj zapuščena »kaže rebra«, ne da bi služila svojemu namenu, kajti zadruga jo je imela samo v »upravic«, nekdanji lastniki pa so že večinoma pomrli.

Domačini se sprašujejo, kaj bo s tehtnico tedaj, ko jo bodo najbolj potrebovali? Namara bodo morali premog z bučečevske železniške postaje prevažati na sosednjo, pet kilometrov oddaljeno tehnično ali pa si ga bodo razdelili kar »čez«. O tem bi kazalo spregovoriti tudi na zboru volivcev, kajti prav bi bilo, da bi se našel dobrotnik, če že ne lastnik, ki bi vsaj odstranil razpadajočo »bajtico«, če je že s nepotrebnost na tem prometnem kraju in sedaj občutno kviri estetski izgled okolice.

T. S.

POMURSKI VESTNIK

Izdaja Casopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — Direktor in odgovorni urednik Dragan Flisar — Uredništvo: Murska Sobota, Korčjeva ulica številka 7 — Telefon 53. Uprava in oglasni oddelček: Murska Sobota, Korčjeva ulica 7 — Tel. 53 — Naradniški oddelček: Stefanova Kovača 16 — Narodna četrtletna 100, polletna 200, celoletna 400 dinarjev — Rokopisov ne vračamo in ne odgovarjamo zanje — Tekoči račun pri Komunalni banki, M. Sobota, čev. št. K.B. 1-7-345 — Tisk Pomurske tiskarne v Murski Soboti

Infalacija admiralov v Veliki Britaniji

Angleški list Sunday Graphic piše, da ima Velika Britanija nesorazmerno veliko višjih oficirjev. Samo kraljevo brodogradnja ima sedaj 114 admiralov, medtem ko je v aktivni službi komaj 85 vojnih ladij. Če bi vsi admirali, ki letno zaslužijo od 4 do 6 tisoč funtov, spet stopili v službo, bi ose krizarke, letalonosilke, rušilci in podmornice imele za komandanta admiralov; razen tega bi ostalo še 30 admiralov, ki bi lahko poveljevali pomožnemu brodogradnji.

Ta list piše še o naslednji zanimivosti: za vzdrževanje 85 vojnih ladij je zaposlenih 175 tisoč civilistov. Število uniformiranih mornarjev pa znaša komaj 52 tisoč.

Princesina ljubezen

Tudi na Japonskem imajo afero Townsend. Sedemnajstletna hčerka japonskega cesarja se je zaljubila v ameriškega kaplarja. Toda carski dvor je idili hitro napravil konec. Prepovedali so mladi princesi odhod iz dvora za nedoločen čas.

Serijska ženitev hčerk kralja Ibn Sauda

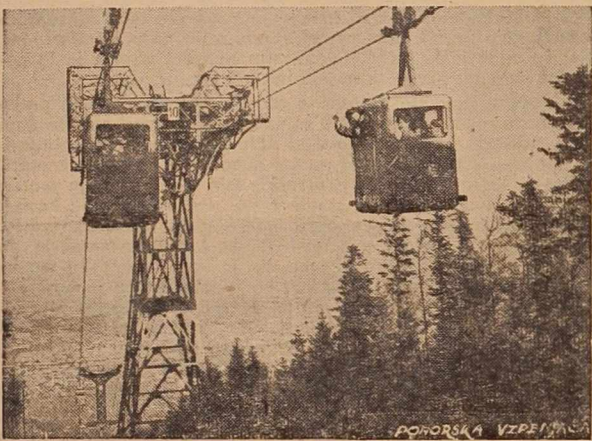
Saudski kralj Ibn Saud je v enem dnevu omožil šest svojih hčerk. Vsaka nevesta je imela poročno obleko, vredno okoli 2 milijona frankov.

Najstarejši kruh

Najstarejši kruh na svetu je v berlinskem muzeju. Našli so ga v Egiptu, v grobu Montuhotepa, ki je umrl okoli leta 2500 pred n. e. Kruh je potemtakem star 4500 let! Kruh je temne barve, ima več lukenj, zamesen pa je iz debelo zmletega ječmena. Iz nekih zapiskov v Tebah je mogoče razbrati, kako so v tej davnini pekli kruh. Ker niso imeli majhnih mlinov, so kruh mletli samo z velikimi. Kruh so pekli med dvema kamnoma v žerjavi.

Beg iz internata

Sedem mladih deklet se je na sodišču v Londonu zagovarjalo, ker so hotele pobegniti iz internata. Z udarcem klavirja so onesvestile učiteljico in ji vzele šop ključev. Beg pa se jim ni posrečil, ker ni noben ključ odprl zadnjih vrat, skozi katere so nameravale pobegniti. Ena izmed obtoženk je

Pohorska vzpenjača — važna prometna in športno-turistična pridobitev, ki bo še bolj približala naše zeleno Pohorje številnim domačim in tujim turistom. Pohorska vzpenjača že brezhibno deluje.

priznala, da je vzgojiteljici vsula v juho čistilni prašek. Na vprašanje sodnika, zakaj je to storila, je odgovorila: »Ah, to so same internatske šale.«

Šola za zakon

V New Yorku so pred nedavnim odprli šolo, kakršne najbrž še ni nikjer na svetu. Učni program vsebuje nenavadne predmete, kot so »umetnost zapeljevanja«, »kako vzbudim pozornost moškega«, »kako pripravim do možitve moža, ki mi je všeč« in podobno. Učenkam, ki tri leta po končani šoli ne bi dobile moža, bo uprava vrnila šolnino.

Ali je umetna oploditev greh?

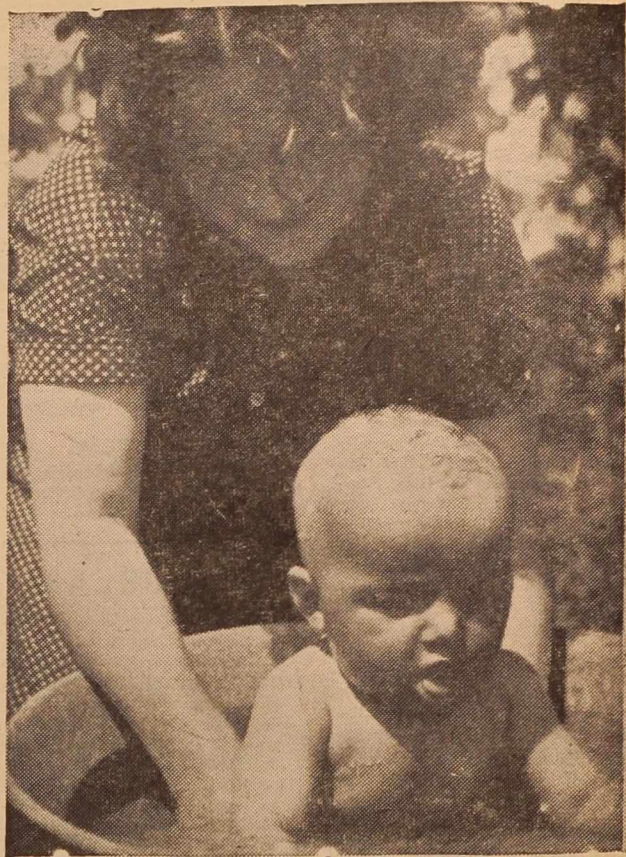
VELIKA POLEMKA V ANGLIJI, — ALI LAHKO ŽENE, KI SO OSTALE BREZ OTROK, Z UMETNO OPLODITVIJO DOBIJO OTROKE — KAKŠEN JE PRAVNI STATUS TEH OTROK

Z odločitvijo sodišča v Edinburghu je bila zaključena zanimiva razprava, ki je nastala v Veliki Britaniji ob primeru Margaret McLennan. Mož je vložil tožbo za ločitev zakona, češ da ga je varala.

Toda problem ni bil tako enostaven. Margaret se je poročila z Georgom McLennanom leta 1952. Čez dve leti je odšla na neko drsalno tekmovanje v Ameriko. Spomladi leta 1955 pa je rodila otroka. George je zahteval ločitev. Na procesu je Margaretin odvetnik dokazal, da je njegova klientka iskala samo medicinsko pomoč, ker ni mogla dobiti otroka. Ta njen primer samo kaže, kako daleč je napredovala znanost.

Zdaj so se šele začele največje polemike. Cerkev je seveda bila najbolj aktivna. Ker so tudi med duhovniki bili zagovorniki Margaret McLennan, je vrhovni vodja britanske cerkve sklical posvetovanje škofov in tam povedal, da je umetno oploditev greh, še hujši greh od nezvestobe, kajti tak otrok nima očeta in svojega pravega mesta v družbi.

Anglikanski cerkvi se je pridružila seveda tudi katoliška, na nasprotni strani pa so bile razne napredne lige. Sodnik, ki je razsodil, da Margaret McLennan ni kriva, je dobil 40 tisoč čestitk od žena, ki so v zakonu ostale brez otrok. Ta proces je povzročil tudi to, da bodo parlamentu predložili osnutek zakona, s katerim bi zagotovili zaščito ne le nezakonskim otrokom, temveč tudi takim, ki so rojeni s pomočjo znanstvenih metod.

Diplomatski spor zaradi starinarja

Ali bo Izrael izročil francoskim oblastem starinarja Josepha Joanovicija, ki ga francoske oblasti iščejo zaradi milijonskih prevar?

Vse okrog te osebe je tajinstveno. Nihče prav ne ve, odkod je Joanovici prišel, kdaj se je rodil in kako je preživel detinstvo. Znano je samo to, da je prišel v Francijo leta 1925 in da ni znal niti pisati. Teža se zdaj ne zna dobro, čeprav je postal v dobrih dvajsetih letih eden največjih francoskih bogatašev.

Joanovici je začel prav pri tleh: pobiral je stare cunje, steklo in železo. Za svoj prvi posel si je od nekega znanca sposodil 1000 frankov. Leta 1927 je že ustanovil svojo prvo kompanijo, ki je imela 50 tisoč frankov kapitala. Ta kompanija je bila izmišljena, ker so vsi delničarji bili iz Joanovicijeve družine. Leta 1929 je imela njegova kompanija že 100 tisoč frankov kapitala, leta 1939 pa je že prijavil 15 milijonov frankov dohodkov! Takrat je bilo v Franciji malo posameznikov in tudi družb, ki bi se lahko pohvalile s takimi dohodki, kajti to so bili predvojni franki.

Potem se je začela vojna. Joanovici se je najprej prijavil v francosko vojsko, po kapitulaciji pa je začel opravljati nove spoles. Čeprav je Žid, so ga Nemci pustili pri miru. Povezal se je

z nekaterimi obveščevalnimi oficirji, dobil klasifikacijo »ekonomsko koristen Žid« in dobro zaslužil. Nemcem je prodajal polne vlake starega železa in bil tako spreten, da je včasih isti vlak prodal Nemcem večkrat.

Medtem pa je mislil tudi na drugo stran. Vlovil je neke zveze z odporiškim gibanjem. Toda to mu po osvoboditvi ni pomagalo. Zaprl so ga, čeprav mu je pred tem sam De Gaulle stisnil roko. Toda kmalu se je izvelkel. Vse kaže, da nekaterim vplivnim ljudem ni bilo všeč, da bi Joanovici govoril o svojem življenju med okupacijo. Spet je začel »delati«, toda kmalu so ga drugič zaprli. Spet so ga osvobodili prijatelji. Takrat je začel na veliko trgovati z Amerikanci.

Potem je nekega dne zvedel, da mu grozi tretja aretacija in je izginil brez sledu. Šele po dolgem času so ga našli na Bavarskem — v nekem begunskem taborišču. Leta 1949 je francoski tisk dolgo pisal o tem procesu. Joanovici je bil obsojen na 5 let strogega zapore, na zaplenbo vsega vojnega dobička (več kot milijardo frankov) in globo 104 milijonov frankov.

Toda stari lisjak je večino

svojega denarja spravil prej varno in globo enostavno niso mogli izterjati. Pozneje so ga amnestirali, vendar se je moral prisilno naseliti v malem mestecu Mende, kjer je nadaljeval s svojimi posli. To, kar se je dogajalo v tem kraju v zadnjih šestih letih — kolikor je Joanovici bival v Mendeu — je naravnost fantastično. V njem so se začeli zbirati razni ljudje, ki se ukvarjajo s sumljivimi posli. Vsak dan se je pripeljal več luksuznih avtomobilov.

V hotelu, kjer je stanoval starinar, se je razvila prava borza. Joanovici je iz Mendea kupoval celo stare križarke, tanke, cele mostove, kilometre železniških prog in prodajal v Parizu, Londonu in drugod velike zaloge bakra in železa. V mestecu so morali zgraditi novo telefonsko centralo, ker stara ni zmogla vseh telefonskih razgovorov. Samo za telefonske pogovore je Joanovici mesečno plačeval po milijon frankov. Pri vsem tem pa je

nepismen! Ta nepismeni starinar — milijonar je nekega dne izginil brez sledu iz Mendea, državi pa ostal dolžan še na stotine milijonov frankov. Seveda so ga oblasti začele takoj mrzlično iskati. Dolgo je trajalo, da so ga našli — v Haifi, v Izraelu. Tja je prišel z maroškim potnim listom na ime Levi. Izraelske oblasti so ga aretirale, potem pa izpustile, ker je plačal kavcijo. Iz države sicer ne sme oditi, drugače pa mu ne gre slabo. Celotno tiskovno konferenco je imel in med drugim rekel, da lahko gre tudi v ZDA, kjer je ves njegov denar.

Francija zahteva, da Izrael vrne starinarja. Toda med Francijo in Izraelom ni take pogodbe. Ali bodo zaradi starinarja Joanovicija napravili tako pogodbo? Našel si je branilca, ki se zdaj bori za to, da bi Francija celo morala povrniti škodo njegovemu ubogemu klientu, kajti on je bil obsojen po krivem.

V Franciji pa nekaterim tudi ne bi bilo prav, če bi Joanovici prišel nazaj in povedal kaj več. To je izjavil tudi starinarjev branilec. Kljub temu pa za starinarja ne kaže preveč dobro. Izraelsko pravosodno ministrstvo je poslalo v Pariz nujno pismo. Rado bi videlo Joanovicijeve akte.

TUDI TO SE ZGODI

OTOK SO PRODALI

Otoček Gallinara leži nasproti italijanskemu pristanišču Alasio. Na njem je stari dvorec, ki so ga Nemci med vojno uporabljali kot skladšče benzina, okrog njega pa je gozd. Drugega ni na tem otočku. V začetku tega stoletja so lastniki ponudili otok z gradičem vred nekemu bogatašu za 3000 lir. Ta je ponudbo odbil, češ da je to preveč. Zdaj so otok prodali nekemu industrialecu za 80 milijonov lir.

MOTORIZIRANO MASCEVANJE

V Chathamu v Angliji se je veliki avtobus sredi noči zaletel v hišo Alice Brathford. Sofer se je tako hotel maščevati svoji zaročenki, ker ga je zapustila. Žrtev ni bilo, toda dekletovo spalnico so morali temeljito obnoviti. Motorizirani maščevalci pa je na sodnjici dejal: »Zal mi je, da nisem vzel večje zaleta.«

PORODI LE OB DOLOČENIH DNEVIH!

Na vratih matičnega urada v Warzburgu visi napis: »Opominjamo stranke, da sta sredi in petek določena za porode, ostali dnevi pa ne.« Morda se spričo znane nemške natančnosti porodne držijo teh »uradnih dni«!

piše: Janez Švajncar

MRKI

riše: Ladislav Danč

46. Blija sta Pirnikova. Oče in sin Tonek. Tudi ta dva sta se ustrašila neznancev v klanecu. »Dober večer,« sta voščila. »Bog daj,« so odgovorili Mrki, Silni in Sloki z novim pogumom. »Kam pa, kam,« je vprašal Mrki kar najbolj po domače in prijazno. Bila sva pri mrliču, pri starem Sekirniku. Čez noč ga je vzel. Se včeraj je delal na njivi, potem mu je na vsem lepem postalo slabo. Potožil je, da ga boli glava in se zgrudil na zemljo. Drgnili so mu čelo, a ni pomagalo. Odnegli so ga domov, toda bilo je prepozno. Mrkemu so se zamajala tla pod nogami. »Kdo, pravite, je umrl? Sekirnikov? To vendar ni mogoče!«

47. Malo so še postali, potlej sta Pirnikova odšla v noč. Mrkega je stiskalo v prsih, da bi zastokal od bolečine. »Moj oče je umrl! Leži na mrtvaškem odru, jaz pa ne smem do njega,« je pomislil in pričel stopati hitreje. »Kaj je s teboj? Kam se ti naenkrat tako mudi? Počakaj, ne moreva s teboj v korak,« je rekel Silni. »Prekletlo bodi to pasje skrivanje! Moj oče je mrtev, jaz pa sploh ne vem, čemu naj še tlačim travo.« »Sekirnikov? Tvoj oče?« je vzdihnil Sloki. »Ko smo že tukaj, pojdi k njemu po poslednje slovo.« »Ne govori neumnosti! Nekomor ne bo hodil,« je rekel Silni. »Skupaj so nas poslali sem in skupaj se bomo vrnili čez mejo.«

48. Tako so prispeli do gozda in potlej do skritega bunkerja. Odrinili so vrata in se zrinili skozi odprtino. Mrki je v bunkerju pržgal brilvko in jo zastrl z deščico. Nato so se preoblekli in zleknili po ležišču. Sloki je kmalu zaspal. Se v spanju mu je mrzlično podrtjevalo telo. Silni si je naravnal podse praprot, Mrki je obsedel v kotu. »Zakaj ne ležeš?« je vprašal Silni. »Samo do jutra imamo čas za oddih. Potlej bomo šli na delo in opravili svojo nalogo.« »Nisem zaspan,« je rekel Mrki. »Ko se bo svitalo, bom odšel k mrtvem očetu po poslednje slovo.« Ne spravljaj nas v nevarnost,« je zagodrnjal Silni. Mrki ni odgovoril.